

MILOSRDNÍ JAKO OTEC

TEXTY
pro společenství manželů
i pro jednotlivce **2016**

Modlitba papeže Františka pro Svatý rok milosrdenství¹

Pane Ježíši Kriste,
učil jsi nás být milosrdnými,
jako je milosrdný nebeský Otec,
a řekl jsi nám, že kdo vidí tebe, vidí Otce.
Ukaž nám svou tvář a budeme spaseni.

Tvůj láskyplný pohled
osvobodil Zachea a Matouše z otročení penězům,
cizoložnici a Marii Magdalénu
od hledání štěstí jen ve stvořených věcech,
přiměl Petra plakat, když tě zradil,
a zaručil kajícímu zločinci ráj.
Dej, ať každý z nás
slyší tvá slova určená samařské ženě,
jako bys je říkal nám:
„Kdybys tak znala Boží dar!“

Ty jsi viditelnou tváří neviditelného Otce,
Boha, který projevuje svou všemohoucnost
nejvíce odpouštěním a milosrdenstvím:
dej, ať je církev pro svět tvou viditelnou tváří,
tváří svého Pána, vzkříšeného a oslaveného.

Tys chtěl, aby také tvoji služebníci
byli podrobni slabosti,
a tak mohli soucítit s těmi,
kdo se potýkají s nevědomostí a omylem:
dej, ať každý, kdo se s jediným z nich setká,
zakusí, že ho Bůh očekává, miluje a odpouští mu.

Sešli svého Ducha
a posvěť nás všechny jeho pomazáním,
aby se Svatý rok milosrdenství
stal rokem Hospodinovy milosti
a aby tvá církev s obnoveným nadšením
mohla přinášet radostnou zvěst chudým,
vyhlásit svobodu zajatým a zdeptaným
a navrátit zrak slepým.

Na přímluvu Panny Marie, Matky milosrdenství,
o to prosíme tebe, jenž žiješ a kraluješ
s Otcem a Duchem Svatým na věky věků.

Amen.

Logo roku znázorňuje Dobrého pastýře, který bere na ramena člověka. Autorem loga jubilea je slovenský umělec Marko Ivan Rupnik SJ. Grafika navazuje na fresky Dobrého pastýře z prvních staletí křesťanství a znázorňuje Ježíše, který bere na ramena ztraceného člověka. „Kresba je vytvořena tak, aby ukazovala, že Dobrý pastýř se dotýká těla člověka v jeho hloubce a činí to s takovou láskou, která mění život.“ Kristovy oči jsou pak propojeny s očima člověka. „Kristus vidí Adamovými očima a ten zase Kristovými očima. Každý člověk objeví v Kristu své lidství a budoucnost, která na něj čeká.“ Pozadí loga tvořené modrými ovály různé barevné sytosti poukazuje na pohyb, jímž Kristus vyvádí člověka z temnoty hříchu a smrti. Tmavě modrá barva může také připomínat neproniknutelnost Otcovy lásky. Vedle kresby se nachází také motto jubilea: „Milosrdní jako Otec“.

Brány milosrdenství v olomoucké arcidiecézi:²

Na 3. neděli adventní poprvé otevřeme Svatou bránu v katedrále; na Svatém Hostýně v noci z 31. 12. na 1. ledna; na Velehradě 24. ledna při pouti k P. Marii, Matce jednoty křesťanů. Znamením Svatého roku je pouť, kterou každý vykoná podle svých sil, protože pouť je podnětem k obrácení: prostřednictvím Svaté brány se necháme obejmout Božím milosrdenstvím a zavážeme se být milosrdní k druhým, jako je Otec k nám. Zvláštní akcent bude na dobu postní. Zakončení roku bude na Krista Krále (20. 11. 2016).

1 <http://tisk.cirkev.cz/ze-zahranici/modlitba-papeze-frantiska-pro-svaty-rok-milosrdenstvi/>

2 Viz ACO 2015/09, s. 93.

leden	
Ježíš a hříšnice.....	5
únor	
Nemilosrdný služebník.....	8
březen	
Marnotratný syn a milosrdný otec.....	11
duben	
Samařská žena – milosrdenství boží předsudky.....	14
květen	
Uzdravení hluchoněmého – otevření ke vztahu.....	18
červen	
Milosrdný Samařan – být si blízkými.....	21
září	
Jonáš, vzdor božímu milosrdenství.....	24
říjen	
Zacheus – překvapující milosrdenství.....	28
listopad	
Matka sedmi makabejských synů – volba Božího milosrdenství.....	32
prosinec	
Odpuštění vin.....	36
příloha 1	
Inspirace a informace k Roku milosrdenství.....	39
příloha 2	
MUDr. Jitka Krausová OV: Skutky milosrdenství.....	41
příloha 3	
Ikona Milosrdenství z komunity Taizé.....	60

S případnými dotazy, nebo podněty k textům se můžete obracet na M. Řezníčkovou (reznickova@arcibol.cz).

Skripta jsou k dispozici volně ke stažení na <http://www.rodinnyzivot.cz>.

Milí přátelé, do rukou se Vám dostávají texty s náměty pro schůzky manželských společenství, nebo i pro osobní meditaci. Rok 2016 je Svatým rokem milosrdenství. Tyto texty by Vám rády pomohly k lepšímu prožití tohoto roku. Abychom se k tématu milosrdenství mohli více přiblížit, vzali jsme si na pomoc Bibli a vybrali z ní úryvky, které o Božím milosrdenství mluví. Písmo svaté je obrazně řečeno mnohahproudou komunikací, která může svým čtenářům přiblížit šířku i hloubku Božího milosrdenství. Poznávat Boží milosrdenství je jako dívat se do Kristovy tváře. Protože na ni ještě nemůžeme hledět přímo, je četba Písma a vysvětlujících komentářů jedním z dobrých zrcadel, které Krista a jeho jednání zprostředkuje.

V textech najdete zpracovaná setkání pro deset měsíců v roce, úmyslně jsou vynechány měsíce prázdnin, kdy se většina manželských společenství nesetkává.

Doporučujeme se před každým setkáním seznámit s vybraným úsekem Písma. Úryvek bývá buď celý, nebo je jeho část uvedena v úvodu kapitoly. Přesto doporučujeme, pokud to pro Vás bude možné, podívat se, na co příslušný text navazuje, nebo jak pokračuje dále. Proto doporučujeme mít Bibli nablízku a začíst se do ní pravidelněji. Uvidíte pak místa v ní v rozšířeném úhlu pohledu, který bude Vaší inspirací pro uvažování i jednání ve dnech nastávajícího Roku milosrdenství.

Na závěr každé měsíční kapitoly, která Vám pomůže projít a více nahlédnout do vybraného textu, najdete také inspiraci pro rozjímání jak osobní, tak v rodině či společenství.

Téma pak můžete zakončit modlitbou vlastními slovy, nebo použít nabízenou formulaci modlitby v závěru.

Častou inspirací k rozjímání a rozkrývání textů Písma sv. byla slova papeže Františka nebo našich teologů, biblistů a jiných povolanych lidí. Odkazy na zdroje, které byly inspirací k jednotlivým zamyšlením, najdete v poznámkách pod čarou na začátku každé kapitoly. Pokud budete chtít, můžete se do jednotlivých témat pomořit ještě hlouběji.

Na začátek nebo konec setkání Vám doporučujeme také modlitbu pro Svatý rok milosrdenství, kterou naleznete na začátku skript společně s vysvětlením loga roku a praktickými informacemi k branám milosrdenství, které budou v olomoucké arcidiecézi.

Pro bohatší práci s textem můžete využít i materiály v příloze. Je na Vás a Vaší spolupráci s Duchem svatým, jak k podnětům přistoupíte, co bude pro vaše společenství nebo pro každého z Vás nejbližší a přínosné.

V přílohách najdete praktické informace, např. vysvětlení možností získání odpustků, které se svatým rokem souvisí, citace z buly, kterou byl tento rok vyhlášen, a návod na modlitbu korunky milosrdenství.

Další přílohou je text od MUDr. J. Krausové, zasvěcené panny, která se zabývá jednak vysvětlením, proč a jak se snažit o praktické skutky milosrdenství. Najdete zde také veškeré skutky vyjmenované a návod k zamýšlení a také k jejich praktikování. Na závěr přílohy je připojena rovněž ikona Milosrdenství z komunity Taizé, která může promlouvat více k těm, které spíše než slova osloví obrazy.

Texty, které jste dostali, jsou nabídkou, kterou můžete použít bez úprav, nebo je můžete obměnit a doplnit tak, jak bude pro Vaše společenství či pro Vás osobně nejlepší.

Přejeme každé rodině, rodinným společenstvím i jednotlivcům, abyste nacházeli podněty pro svůj dobrý osobní život z víry i pro dělení se s dobrými, která jsme dostali od Boha, s druhými.

Požehnaný rok 2016 Vám i Vaším blízkým přejí

pracovníci pastoračního Centra pro rodinný život v Olomouci

Na webových stránkách www.rodinnyzivot.cz najdete také dotazník, prosíme o jeho vyplnění a poslání nám zpět, abychom věděli, jak se Vám s texty pracovalo a co byste uvítali jinak. Děkujeme.

Ježíš a hříšnice³

Před setkáním si připomeň příběh v Písmu: Lk 7,36–50

Jeden z farizeů pozval Ježíše k jídlu. Vešel tedy do domu toho farizea a posadil se ke stolu. V tom městě byla žena hříšnice. Jakmile se dověděla, že Ježíš je u stolu v domě farizeově, přišla s alabastrovou nádobkou vzácného oleje, s pláčem přistoupila zezadu k jeho nohám, začala mu je smáčet slzami a otírat svými vlasy, líbala je a mazala vzácným olejem. Když to spatřil farizeus, který ho pozval, řekl si v duchu: „Kdyby to byl prorok, musel by poznat, co to je za ženu, která se ho dotýká, že je to hříšnice.“ Ježíš mu na to řekl: „Šimone, chci ti něco povědět.“ On řekl: „Pověz, Mistře!“ – „Jeden věřitel měl dva dlužníky. První byl dlužen pět set denárů, druhý padesát. Když neměli čím splatit dluh, odpustil oběma. Který z nich ho bude mít raději?“ Šimon mu odpověděl: „Mám za to, že ten, kterému odpustil víc.“ Řekl mu: „Správně jsi usoudil!“ Pak se obrátil k ženě a řekl Šimonovi: „Pohled' na tu ženu! Vešel jsem do tvého domu, ale vodu na nohy jsi mi nepodal, ona však skropila mé nohy slzami a otřela je svými vlasy. Nepolíbil jsi mne, ale ona od té chvíle, co jsem vešel, nepřestala líbat mé nohy. Nepomazal jsi mou hlavu olejem, ona však vzácným olejem pomazala mé nohy. Proto ti pravím: Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku. Komu se málo odpouští, málo miluje.“ Řekl jí: „Jsou ti odpuštěny hříchy.“ Ti, kteří s ním byli u stolu, začali si říkat: „Kdo to jen je, že dokonce odpouští hříchy?“ A řekl ženě: „Tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji!“

Neměli bychom si příběh zjednodušovat v tom, že přijmeme hříšnici a farizea si zaškatulkujeme jako věčného Ježíšova odpůrce. „Podobenství“ o dvou dlužnících naznačuje, že i farizeus (tj. oddělený, čistý, zbožný) je hříšný a i jemu má být odpuštěno. Evangelium před námi otevírá cestu naděje a útěchy. Je dobré pocítit na sobě stejně slitovný Ježíšův pohled jako hříšná žena v domě farizeově.

V tomto úryvku je kladen důraz na dvě slova: láska a soud. Láska hříšnice, která se pokořuje před Pánem, a ještě před ní Ježíšova milosrdná láska, která ji vybízí, aby k němu přistoupila. Pláčem svojí lítosti i radosti omývá Mistrovy nohy a vlasy je vděčně utírá. Polibky jsou výrazem jejího čirého citu a vonný olej v hojnosti vylitý dosvědčuje, jak drahocenný je v jejích očích Pán. Každé gesto této ženy vyjadřuje lásku a touhu mít jistotu, že jí bylo odpuštěno. A Ježíš jí tuto jistotu dává a prokazuje jí lásku Boží! Láska a odpuštění jsou simultánní. Bůh jí odpouští všechno, protože „mnoho milovala“, a ona se Ježíši klaní, protože cítí, že v něm je milosrdenství a nikoli odsouzení. Díky Ježíši Bůh její hříchy odstraňuje a nevzpomíná na ně (srov. Iz 43,25). Boží odpuštění je grandiózní. Žena začíná nové období, je obrozena láskou k novému životu.

Tato žena se skutečně setkala s Pánem. Mlčky mu otevřela své srdce a s bolestí projevila lítost nad svými hříchy. Svým pláčem se dovolala božské dobroty, aby obdržela odpuštění.

3 Čerpáno z <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=21600> (homilie papeže Františka při kající bohoslužbě 13. 3. 2015)

<http://katecheze.evangelnet.cz/katechetické-pripravy/jezis-hrisnice>

Žádný soud nad ní nebude vyneseno nežli ten, co přichází od Boha, a tím je soud milosrdenství. V tomto setkání je hlavním činitelem láska, milosrdenství, které přesahuje spravedlnost.

Farizej Šimon, pán domu, naopak nedovede nalézt cestu lásky. Všechno kalkuluje, všechno promýšlí. Zůstává stát na prahu formality a formální láska nic nechápe. Šimon není schopen učinit další krok, aby se setkal s Ježíšem, který mu přináší spásu. Omezil se na to, že Ježíše pozval na oběd, ale doopravdy jej nepřijal. Ve svých myšlenkách se zaobírá pouze spravedlností, a proto se mýlí. Jeho soud nad touto ženou jej vzdaluje od pravdy a nedovoluje mu ani pochopit, kdo je jeho hostem. Zastavil se na povrchu, u formálnosti, nebyl schopen zadívat se do srdce. Na Ježíšovo podobenství a jeho otázku, který služebník bude milovat více, odpovídá korektně: „Mám za to, že ten, komu bylo více odpuštěno.“ Jedině když Šimon o lásce usuzuje, počíná si správně. Ale Pán Ježíš měl Šimona rád. Ten zbožný, vzorný, snaživý a opatrný muž, který nechtěl zůstat nikomu nic dlužen, dal Ježíši mnohem víc práce než ta hříšná žena. Na příběhu hříšné ženy nám Pán Ježíš ukazuje, že milovat opravdu svobodně a radostně nemůžeme bez odpuštění. Kdybychom si mysleli, že už nám nikdo nemusí odpouštět a my že nemusíme odpouštět, z našeho života by zmizelo milování. Právě to se přihodilo farizeji Šimonovi. Možná si myslel, že jemu nikdo nic odpouštět nemusí, ani Pán Bůh, a tak ztrácel zdroj radostné lásky. Pán Ježíš řekl, že kdo málo žije z odpuštění, málo miluje.

Můžeme doufat, že Ježíš se zastane každého, kdo věří v Boží odpuštění a raduje se z něho, i kdyby třeba plakal u jeho nohou jako největší hříšník. Kristus totiž může to, co my těžko chápeme, milovat ženu hříšnici i farizea Šimona. A stolovat chce s oběma.

Ježíšova pobídka každého z nás nabádá, abychom se nikdy nezastavovali na povrchu věcí, zejména když máme co do činění s člověkem. Jsme voláni hledět do srdce, abychom viděli, jaké velkorysosti je každý schopen. Nikdo nesmí být vyloučen z Božího milosrdenství. Církev je domovem pro všechny a neodmítá nikoho. Její brány zůstávají otevřeny dokořán, aby ti, kterých se dotkne milost, mohli dojít jistoty odpuštění. Čím větší a závažnější je hřích, tím větší musí být láska, kterou církev projevuje těm, kdo se obracejí. S jakou láskou se na nás dívá Ježíš! S jakou láskou uzdravuje naše hříšné srdce! Nikdy se nezalekne našich hříchů! Někdo řekne: „Otče, já mám tolik hříchů.“ – Ale Ježíš bude rád, když přijdeš, a laskavě tě obejmě. Neměj strach.

Jsem přesvědčen, že celá církev, má zapotřebí milosrdenství, protože jsme hříšníci. V tomto jubileu můžeme najít radost z opětovného objevení a zužitkování Božího milosrdenství, které nás volá, abychom těšili každého muže a každou ženu naší doby. Nezapomeňme, že Bůh odpouští všechno a vždycky. Neochabujme v prosbě o odpuštění. Tento Svatý rok trvá do 20. listopadu 2016, do slavnosti Krista Krále, který je živou tváří Otcova milosrdenství. Ožije nová etapa poslání církve, přinášet každému člověku evangelium milosrdenství.

Svěřme toto jubileum Matce milosrdenství, aby na nás shlédla a bděla nad naší cestou, cestou pokání, abychom s otevřeným srdcem přijímali Boží odpuštění a milosrdenství.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Jak to mám s druhými? Beru je jako objekt svého posouzení a hodnocení, anebo jako bytosti, se kterými se chci setkat? Chci Pána Ježíše pozvat k sobě? A přijímám i to, že když přijde, ukáže mi pravdu o mně, kterou můžu unést, jen když přijmu jeho milosrdenství?

Modlitba:

Pane, ukaž mi, prosím, mé vlastní srdce. Duchu svatý, mocný chirurgu, řízni hluboko do mé rakoviny a zrentgenuj mé srdce. Ukaž mi pýchu a tvrdost v mém srdci. Odstraň z mého srdce každou nepřístupnost a zvětši mou schopnost milovat mé nepřátele. Když se přiblížím k někomu, kdo je v hříchu, ať se nepouštím do odsuzování. Místo toho ať ve mně vytryskne pramen vody a stane se řekou Boží lásky k nim. A ať láska, která se jim ukáže, v nich roznítí lásku k jiným.

Pane Bože, i kolem nás jsou lidé, na které druzí hledí skrz prsty a nikdo se o ně nezajímá. I my si leckdy myslíme, že jsme lepší. I s námi máš velkou práci. Ale ty i nám odpouštíš a nepřestáváš nás milovat. A proto se můžeme radovat, každý tak, jak může a umí. Díky, že nám dáváš radost. Amen.

Nemilosrdný služebník⁴

Před setkáním si oživ příběh v Písmu: Mt 18,23–35

„S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků. Když začal účtovat, přivedli mu jednoho, který mu byl dlužen mnoho tisíc hřiven. Protože mu je nemohl vrátit, rozkázal ho pán prodat i s ženou a dětmi a se vším, co měl, a nahradit ztrátu. Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenou prosil: ‚Měj se mnou strpení, a všechno ti vrátím!‘ Pán se ustrnul nad oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil. Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: ‚Zaplat mi, co jsi dlužen!‘ Jeho spoluslužebník mu padl k nohám a prosil ho: ‚Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!‘ On však nechtěl, ale šel a dal ho do vězení, dokud nezaplatí dluh. Když jeho spoluslužebníci viděli, co se přihodilo, velice se zarmoutili; šli a oznámili svému pánu všechno, co se stalo. Tu ho pán zavolal a řekl mu: ‚Služebníku zlý, celý tvůj dluh jsem ti odpustil, když jsi mě prosil; neměl ses také ty smilovat nad svým spoluslužebníkem, jako jsem se já smiloval nad tebou?‘ A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru.“

V příběhu čteme o králi a dvou dlužnících. První dlužník dluží králi astronomickou částku 60 milionů korun.⁵ Chudák nemá, jak by hrozný dluh splatil, král se rozhodl prodat jej i s ženou a dětmi a vším, co měl. Tu mu služebník padl k nohám a prosil: „Měj se mnou strpení, a všechno ti vrátím!“ (Mezi námi – neměl z čeho. Ale odklad dává šanci: náhlé dědictví, král pozapomene, nebo umře...) Ale jsme svědky neuvěřitelného obratu, pán se ustrne a odpouští služebníkovi náhle celý dluh. CELÝ DLUH!!! Nechce splátky, práci zadarmo, ani odpykání části trestu. Tak se cítí člověk ve chvíli nečekané amnestie. Ještě v euforii ale narazí na kolegu a naskočí mu vzpomínka: „Tenhle mi přece dluží stovku...“ A čteme o tvrdém vymáhání dluhu. První služebník podle slov Písma nechtěl poshovět svému spoluslužebníku. NECHTĚL, klíčové slůvko, odpuštění je totiž v první řadě rozhodnutí vůle, nikoliv věc emocí.

Ve chvíli, kdy se vžijeme do situace a vzplaneme spravedlivým hněvem (ať už přihlížejících nebo krále), Pán Ježíš udělá v příběhu střih a dosazuje na místo hlavního aktéra každého z nás: „TAK BUDE JEDNAT S VÁMI I MŮJ NEBESKÝ OTEC, JESTLIŽE ZE SRDCE NEODPUSTÍTE KAŽDÝ SVÉMU BRATRU.“ (Mt 18,35) A máme-li alespoň špetku smyslu pro spravedlnost, musíme uznat, že nemůže jednat jinak.

4 Více viz na http://www.hagioterapie.cz/?page_id=3370 – Lachmanová: Podobnoství o nemilosrdném služebníku či v knize K. Lachmanová: *Vězení s klíčem uvnitř*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 1996.

5 Soudobé přepočty se od sebe liší. Můžeme číst, že šlo o miliardy, či o roční příjem Heroda Velkého, nebo o částku převyšující roční zisk celé Malé Asie – vždy je to částka pro nás nepředstavitelná.

Proč je odpuštění druhým podmínkou, aby nám mohlo být odpuštěno? Z příběhu vidíme, že důvodem je odpuštění, smazání dluhu králem. Král, tedy Bůh, byl ke mně milosrdný, a tak má právo očekávat, že i já budu milosrdný k druhým.

Máme sklon, že jsem-li ve sporu, začnu srovnávat VZÁJEMNÉ DLUHY. Král mi ale říká: „Počkej, uvažuješ úplně špatně! I kdybys byl v tomhle konkrétním případě úplně nevinný, i kdyby za všechno mohla tentokrát stoprocentně druhá strana, neospravedlňuje to tvé neodpuštění. Nemáš odpouštět proto, že jste si s bližním odpustili 1:1 (i když někdy to tak je), ale proto, že JÁ JSEM ODPUSTIL TOBĚ. Chceš-li, abych tě přivinul do náruče svého milosrdenství, musíš strpět a souhlasit, že tam přivinu i tvého bratra, který ti ublížil! **Nemůžeš chtít pro sebe milosrdenství a pro něho spravedlnost!** „Jakým soudem soudíš, takovým budeš souzen“ (srov. Mt 7,2).

Důvod tohoto opatrnického chování, tj. hlavně abych „neprodělal“, je často v tom, že jsme sami ještě nepřijali svou amnestii, neprožili jsme ji. Nevěříme v lásku, která se daruje ZDARMA, a chceme si ji zasloužit, zaplatit svým dobrým chováním. Rozum už slyšel o Kristově výkupné oběti snad tisíckrát, ale srdce ani jednou, a zůstává kamenné. Býváme tvrdí k sobě, děláme spoustu věcí pro Boha, aby nás přijal – a tutéž tvrdou laťku uplatňujeme ve vztahu k druhým.

Postoj sebevykupování nezná milosrdenství. Jak nakonec skončili oba služebníci? – Ve vězení. A kdo byl na tom hůř? – Jestliže měli oba zaplatit do posledního haléře, skončil nepoměrně hůř ten první. Jeho kolega se zřejmě z té „stokoruny“ vyplatil poměrně snadno, mohl být venku za den nebo dva. Ovšem ten, který vlastně mohl být zázrakem na svobodě, skončil v doživotním vězení, byl ztracen. Je hloupé, že si vše zavinil sám, měl svůj osud naprosto ve svých rukou. Podobenství neapeluje na lidskou velkorysost či blahosklonnost, která by zavdávala důvod k pocitu, že jsme laskaví dobráci, kteří jsou pro svou dobrotu ochotni přijít sami na mizinu. Podobenství ukazuje, že křesťan, který odpouští, činí tak nikoli proto, že je lepší, nýbrž proto, že sám má máslo na hlavě a ví o tom.

Proto když nedokážeme odpouštět z lásky k druhým, pak ODPOUŠTĚJME ALESPŇ Z LÁSKY K SOBĚ!

Zamyslete se nad slovy katechismu⁶ § 2843:

Podobenství o nemilosrdném služebníku, jímž vrcholí Pánovo učení o církevním společenství, končí těmito slovy: „Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru.“ Vždyť právě tam, „v hlubině srdce“, se všechno svazuje a rozsvazuje. Není v naší moci necítit více urážku a zapomenout na ni; avšak srdce, které se nabídne Duchu svatému, promění ránu v soucit a očistí paměť tím, že přemění urážku na přímluvu.

6 http://www.katechismus.cz/paragraf.php?sel_paragraf=2843

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Vybavte si a dejte do svých přímluvných modliteb:

- *ty, které dostihla exekuce majetku a ztratili schopnost užít sebe i rodinu;*
- *ty, kteří se trápí svou vinou, kterou jim druzí nechtějí odpustit – Pane, dej, ať přijmou tvé odpuštění;*
- *ty, kteří si stále pamatují, co jim kdo udělal zlého, a pros, ať mají sílu odpustit;*
- *ty, kteří si nechtějí přiznat svou vinu a nedovedou prosit za odpuštění, pros, ať mají pokorné srdce;*
- *ty, kteří nedovedou odpustit ani sami sobě, ať vidí, jak je Bůh miluje.*

Ze svého rozjímání nevynechej nikoho, ani sebe.

Modlitba:

Pane náš, z pouhé milosti jsme nejen spaseni, ale z milosti i žijeme a jsme. A přesto milost tak málo v životě sami uplatňujeme. Počítáme v kategoriích: má dáti – dal. Dej, ať to, co naše vztahy zatěžuje, umíme včas likvidovat. Prosíme-li, aby ses nad námi smiloval, dej, ať se dovedeme nad lidmi smilovávat i my. Amen.

Marnotratný syn a milosrdný otec⁷

Přečti si podobenství o marnotratném synovi, které by mohlo mít jako název i O milosrdném otci: Lk 15,11–32

„Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.‘ On jim rozdělil své jmění. Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýtil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře. A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával. Tu šel do sebe a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem! Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.‘ I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem.‘ Ale otec rozkázal svým služebníkům: ‚Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy. Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘ A začali se veselit. Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat. On mu odpověděl: ‚Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.‘ I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu. Ale on mu odpověděl: ‚Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami prohýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.‘ On mu řekl: ‚Synu, ty jsi stále se mnou a všecko, co mám, je tvé. Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘“

Na začátku je představen otec, který měl dva syny. Mladší syn touží po nezávislosti a svobodném životě. Žádá otce o dědictví a odchází do daleké země, jde o odchod nejen fyzický, ale i o psychické a duchovní vzdálení se od otce. „Svobodným“ životem syn časem dospěl k nouzi a až k otrocké službě. To je důležitý moment, v něm dochází ke změně, k obrácení. Bída a ponížení vedly syna k pokání. Když si syn připravuje vyznání otci, nevymlouvá se, nevysvětluje. Ani není jasné, zda synovo rozhodnutí vrátit se je projevem skutečné a upřímné konverze, nebo zda mu šlo o osobní zájmy. Důležité je pokorné přiznání viny a důvěra, se kterou se syn k otci vrací. V chvalozpěvu Exultet (známe z Velikonoc) se zpívá: „*Ó šťastná vina, pro kterou přišel*

7 Více k tématu viz:

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=13319> (homilie „Marnotratný syn, aneb vztek na Boha“ Richarda Čemuse)
Mareček, P.: Společenství s Otcem: Výklad podobenství o marnotratném synu (Lk 15,11–32), *Studia theologica*, 6 (2004) 4 [18], s. 1–18.

<http://www.cestykatecheze.cz/casopis/2009-4/Bozi-kralovstvi-v-podobenstvih.html>

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=21600>

Vykupitel tak vznešený a veliký!“ To neznamena: „Tak tedy hřešme, vždyť o nic nejde, všechno dobře dopadne, Bůh je milosrdný.“ To ne. Hřích je sám sobě už trestem a mladší syn vypil hořký pohár až do dna. A od toho dna se odrazil a našel cestu k otci. Henri Nouwen⁸ často rozjímal nad Rembrandtovým obrazem marnotratného syna, kde je vidět tvář zbídačeného syna i ztrápenou tvář otce, a nazývá toto podobenství zhuštěným evangeliem. I kdybychom z evangelia znali jen tento příběh, víme vše, takový je náš Bůh Otec!

Svatý Pavel napsal: „Ježíš Kristus přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já mezi ně patřím na prvním místě.“ (1 Tim 1,12–17) Kdo takto mluví, poznal cenu Otcovy milosrdné lásky. Tou je Boží Syn sám. Nouwen to vyjadřuje drasticky: v marnotratném synu vidí obraz Krista, který se námi nechává stáhnout mezi vepře, jen aby nás mohl vytáhnout vzhůru k Otci.

Papež František říká: „Nikdo nesmí být vyloučen z Božího milosrdenství, církev je domovem pro všechny a neodmítá nikoho. Čím větší a závažnější je hřích, tím větší musí být láska, kterou církev projevuje těm, kdo se obracejí. S jakou láskou se na nás dívá Ježíš! S jakou láskou uzdravuje naše hříšné srdce! Nikdy se nezalekne našich hříchů! Pomysleme na marnotratného syna, který se rozhodne vrátit k otci a přemýšlí, co mu řekne, ale otec jej nenechá ani promluvit a objímá jej. Stejně jedná Ježíš s námi. Někdo řekne: ‚Otče, já mám tolik hříchů.‘ Ale Ježíš bude rád, když přijdeš, a laskavě tě obejmě. Neměj strach.“⁹

Očekávání synova návratu, připravenost a hlavně reakce při přijetí syna jsou důležité prvky tohoto příběhu, které ukazují otcovskou lásku. Věci, které otec nařídí donést synovi (oděv, prsten, obuv), jsou symboly synovského postavení, na které zbloudilý syn neměl právo. Je to čin z milosti, nesrovnatelný s návratem do původního postavení. Je to nové stvoření. Obraz hostiny je pak znamením radosti, která se má projevit i ve společenství rodiny, církve...

Druhá část podobenství představuje staršího syna. Ten, když se dozví o návratu bratra, nevstoupí na hostinu, kde se slaví a raduje, a dává tak najevo svůj hněv. Hněval se ze závisti. Možná i my někdy závidíme svým sourozencům, svým sousedům, těm nahoře, všem, kdo si podle našeho názoru až příliš užívají. Zatímco to, co máme, bereme jako samozřejmou věc, na kterou máme spravedlivý nárok, který jsme si samozřejmě poctivě odpracovali. Přes naše zásluhy k nám vřelost Otcovy lásky nedolehne.

Otec vyjadřuje svou lásku tím, že vychází ven i za starším synem. Ten se cítí víc uražen způsobem, jakým otec přijal mladšího sourozence, že ani neocení fakt bratrovy záchrany. Jeho reakce odhaluje jeho vztah k otci. Je patrné, že svůj vztah k otci zakládal na předpisu, zásluze a odměně (Lk 15,29). Ve snaze nepřekročit daná nařízení budoval svou falešnou dokonalost, která mu neumožnila vstoupit do otcova způsobu uvažování, které se zakládá na milosrdné a činorodé lásce. I o něm se dá říci, že i když se fyzicky nevzdálil, byl také „mimo domov“, a proto mu otec též vychází vstříc a hovoří s ním. Otec neospravedlňuje své laskavé a něžné chování, které vychází ze srdce. Pouze své jednání osvětluje a vyjadřuje touhu po společenství, vynakládá veškeré úsilí, aby měl i svého staršího syna zcela u sebe, v plném společenství se sebou.

8 H. J. M. Nouwen patřil k předním autorům duchovní literatury 20. století.

9 <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=21600>

Podobenství neříká, jak nakonec starší bratr reagoval. Jde o záměrný otevřený konec, protože zde podobenství přechází v realitu. Těmito otcovými slovy mluví Ježíš do srdce farizejů a zákoníků, kteří se rozčilovali nad jeho dobrotou k hříšníkům. Pán se uchází o srdce všech; žádá je, aby i oni vešli a slavili v této hodině návratu a smíření. Tato slova zůstávají v evangeliu jako prosba a pozvání.

Pozváním ke společné oslavě návratu syna Ježíš v podobenství ukazuje, že v životě nejsme jenom syny, ale také bratry. Návrat každého jednotlivce k Otci je současně návratem do společenství, k bratřím. Vidíme charakter Božího odpuštění, jednání Boha vůči dvěma typům lidí: hříšníkům, kteří se k němu navrací, a spravedlivým, kteří se cítí být ukřivdění. Jednání otce v tomto podobenství je totožné s jednáním Boha. Podobenství směřuje proti domnělým spravedlivým, kteří nemohou snést Ježíšovo přijímání hříšníků.

Je upozorněním pro každého z nás, jestli nezapomínáme děkovat a radovat se. Máme mnoho důvodů k obojímu. A především nás vybízí, abychom nepřehlédli, že nám vstříc vychází náš Otec, aby nás pozval do otcovského domu, odkud se ozývá radostný chór a kde se veselí se všemi lidmi, vážnými i nevážnými, kteří jeho pozvání v pokoře přijímají.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

V rádiu Proglas zadali v říjnu 2011 mladým úkol převyprávět podobenství o marnotratném synu jazykem dnešní doby. Zde příspěvek Ireny Ihmové¹⁰: „Jeden muž měl dva syny. Ten mladší, když přišel ze školy, hned si zapnul počítač a hrál tam hry až do večera. Po nějaké době mu otec počítač zablokoval. Syn si řekl: „Už nemám doma proč být, uteču.“ Sbalil si pár věcí, něco k jídlu, a odešel. Putoval několik dní, až mu došly zásoby. Nikde ho nikdo nechtěl přijmout, dát mu najíst. Synek věděl, že ho má otec rád a že když ho odprosí, otec mu odpustí. Tak se vydal domů. Když ho otec uviděl, s radostí se k němu rozběhl. Starší syn na to se závistí pohlížel. Poté vyčetl otci: „Byl jsem to já, který snášel tvé stesky, to si mě ani nepovšimneš?“ Otec mu s jasnou tváří odpověděl: „Synu, ty nejsi rád, že jsme zase všichni spolu?““

V modlitbě vlastními slovy poděkujte Bohu Otci za všechno, co jste Vy i lidé ve Vašem okolí od něho dostali. Proste, abyste poznali, co Vám nejčastěji brání vstoupit do Otcova domu a připojit se k radosti Božích vyvolených.

Modlitba:

Pane, děkujeme ti, že jsi Otcem všech, zjevných hříšníků i těch spravedlivých, kteří mají ale tvrdé srdce nebo nesprávné vidění. Pomáhej nám, prosíme, více poznávat a vstupovat do tvého milosrdenství, ať se neobáváme čerpat ze studny tvé lásky a necháváme se jí proměňovat. Děkujeme ti, že za námi stále vycházíš ven a toužíš být s námi. Amen.

10 Ostatní příspěvky najdete na <http://junior.proglas.cz/detail-clanku/podobenstvi-o-marnotratnem-synu-dnes.html>.

Samařská žena¹¹ – milosrdenství boří předsudky

Udělej si čas na přečtení Písma: Jan 4,5–42

Na té cestě přišel k samařskému městu jménem Sychar, v blízkosti pole, jež dal Jákob svému synu Josefovi; tam byla Jákobova studna. Ježíš, unaven cestou, usedl u té studny. Bylo kolem poledne. Tu přichází samařská žena, aby načerpala vody. Ježíš jí řekne: „Dej mi napít!“ – Jeho učedníci odešli předtím do města, aby nakoupili něco k jídlu. – Samařská žena mu odpoví: „Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?“ Židé se totiž se Samařany nestýkají. Ježíš jí odpověděl: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou.“ Žena mu řekla: „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká; kde tedy vezmeš tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal? Sám z ní pil, stejně jako jeho synové i jeho stáda.“ Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.“ Ta žena mu řekla: „Pane, dej mi té vody, abych už nežíznila a nemusela už sem chodit pro vodu.“ Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!“ Žena mu odpověděla: „Nemám muže.“ Nato jí řekl Ježíš: „Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. Vždyť jsi měla pět mužů, a ten, kterého máš nyní, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu.“ Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. Naši předkové uctívali Boha na této hoře, ale vy říkáte, že místo, na němž má být Bůh uctíván, je v Jeruzalémě!“ Ježíš jí odpoví: „Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů. Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctíli. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“ Žena mu řekla: „Vím, že přichází Mesiáš, zvaný Kristus. Ten až přijde, oznámí nám všecko.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem to – ten, který k tobě mluvím.“ Vtom přišli jeho učedníci a divili se, že rozmlouvá s ženou. Nikdo však neřekl ‚nač se ptáš?‘ nebo ‚proč s ní mluvíš?‘ Žena tam nechala svůj džbán, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všecko, co jsem dělala. Není to snad Mesiáš?“ Vyšli tedy z města a šli k němu. Mezitím ho prosili jeho učedníci: „Mistře, pojez něco!“ On jim řekl: „Já mám k nasycení pokrm, který vy neznáte.“ Učedníci si mezi sebou říkali: „Přinesl mu snad někdo něco k jídlu?“ Ježíš jim řekl: „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mě poslal, a dokonal jeho dílo. Neříkáte snad: Ještě čtyři měsíce a budou žně? Hle, pravím vám, pozvedněte zraky a pohled'te na

11 Inspirace k tématu:

P. Petr Chalupa: <http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-a/j-45-42-1-cast/>

<http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-a/j-45-42-2-cast/>

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=17335> (promluva papeže Františka před Anděl Páně 22. 3. 2015 „Milosrdenství je větší než předsudek“)

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=17335>

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19841>

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=14321> (Benedikt XVI. před Anděl Páně, nám. sv. Petra 2011)

http://farnostpp.budnet.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=116:jei-a-samaska-ena-v-nas&catid=43:uici-se-cirkev

pole, že již zbělela ke žni. Již přijímá odměnu ten, kdo žne, a shromažďuje úrodu k věčnému životu, aby se společně radovali rozsévač i žnec. Přitom je pravdivé rčení, že jeden rozsévá a druhý žne. Já jsem vás poslal, abyste žali tam, kde jste nepracovali. Jiní pracovali a vy v jejich práci pokračujete.“ Mnoho Samařanů z onoho města v něho uvěřilo pro slovo té ženy, která svědčila: „Všecko mi řekl, co jsem dělala.“ Když k němu ti Samařané přišli, prosili ho, aby u nich zůstal. I zůstal tam dva dny. A ještě mnohem víc jich uvěřilo pro jeho slovo. Oné ženě pak říkali: „Ted' už věříme ne pro to, cos nám ty o něm řekla; sami jsme ho slyšeli a víme, že toto je opravdu Spasitel světa.“

Ježíš se setkává se samařskou ženou blízko studny, která je tradičním místem pro setkání a konverzaci. Využívá její reálné žízně a umožňuje jí, aby se cítila nezbytná a užitečná. Jednoduchá prosba je začátkem otevřeného dialogu, s jehož pomocí Ježíš delikátně vstupuje do vnitřního světa osoby, se kterou by podle sociálních schémat neměl ani promluvit. Ale Ježíš to činí. Nemá strach. Jakmile Ježíš spatří člověka, obrací se k němu, protože jej má rád. Nás všechny má rád. Nikdy se kvůli předsudku nezastaví před žádnou osobou. Ježíš jí ukáže její situaci, aniž by ji soudil, dá jí najevo ohleduplnost a uznání, a tak v ní vzbudí touhu překročit každodenní rutinu.

Žena se diví nejen, že ji oslovuje Žid¹² (Samaritáni se považovali za pravé Izraelity, zatímco Židé je pokládali za poloviční pohany), ale také že se na ni obrací muž.¹³ Ježíš je svobodný od předsudků a strachu z veřejného mínění. Ví, že už nezáleží na tom, zda je někdo Žid nebo Samaritán, muž nebo žena. „Pán je však větší než předsudky, a proto se nebál dát do řeči se Samaritánkou. Milosrdenství je větší než předsudek a Ježíš je nesmírně milosrdný.“ Ježíš nereaguje na ženin údiv. Nezdůvodňuje ani neobhazuje svou svobodu, prostě ji prožívá.

Ježíš nežízní ani tak po vodě, ale spíše po setkání s vyprahlou duší. Potřeboval potkat Samaritánku, aby jí otevřel srdce. Žádá ji o napití, aby poukázal na žízeň, kterou měla ona sama. Ženu toto setkání osloví. Začne klást Ježíšovi hluboké otázky, které v hloubi nosíme všichni, ale často je ignorujeme. Také my v sobě nosíme takové otázky, ale nenacházíme odvahu položit je Ježíšovi! Tato doba, drazí bratři a sestry, je příhodným časem, abychom pohlédli do svého nitra, umožnili svým nejopravdovějším duchovním potřebám vyjít najevo a v modlitbě prosili Pána o pomoc. Příklad Samaritánky nás vybízí, abychom řekli: „Ježíši, dej mi tu vodu, po níž nebudu žíznit navěky.“

Vrcholem jejich rozhovoru jsou Ježíšova slova: „Já jsem to, který s tebou mluvím.“ Slovy se dává poznat jako Mesiáš, jako dárce živé vody, jako „místo“ nového uctívání Boha. Všimněme si Ježíšovy důvěry k osobě, kterou evangelizuje. Nebojí se jí zjevit, že je Mesiáš. V Janově evangeliu je samařská žena prvním člověkem, kterému se dostává tohoto zjevení. Výsledkem tohoto setkání u studny byla proměna ženy, která tam „nechala svůj džbán“, se kterým přišla pro vodu, a běžela do města vyprávět o tom, co mimořádného prožila. „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš?“ Byla nadšená. Šla ke studni

12 Jeden hanlivý rabínský výrok říká: „Kdo jí chléb Samaritánů, podobá se člověku, který jí psí maso.“

13 Židovští rabíni považovali za neslušné mluvit se ženou, na veřejnosti byla žena přehlížena.

pro vodu a našla jinou vodu, živou vodu milosrdenství, která tryská do života věčného. Nalezla vodu, kterou vždycky hledala! Běží do města, onoho města, které ji posuzovalo, odsuzovalo a odmítalo, a hlásá, že potkala Mesiáše, někoho, kdo jí změnil život. Každé setkání s Ježíšem nám totiž vždycky mění život. Je to krok vpřed, krok blíže k Bohu.

Samaritánka se právě napila vody nového života, kterou jí daroval Ježíš. Má zkušenost odpuštění a není už závislá na druhých, aby poznala Boha (Jr 31/34). To je „voda“, o kterou se chce rozdělit s druhými ve městě. Jakmile byla evangelizována Ježíšem, evangelizuje své bratry a sestry. Tato žena hlásá radostnou zvěst podobně jako Ježíš. Nevyhlašuje nauku, ale nechá prožít přítomný okamžik: „Pojďte a uvidíte.“

Dokáže předávat to, co se jí niterně dotklo. Toto svědectví vede posluchače k počátku víry. Zprostředkující vyslankyně přivádí druhé ke Kristu – podobně jako Jan Křtitel a učedníci. Učedníci šli do města, neobrátili však nikoho. Samaritánka se vrátila do města a obrátila všechny ke Kristu. Stává se vzorem, dává lekci učedníkům.

Víra Samaritánů ve městě vzniká při setkání s Ježíšem, při naslouchání jeho slovu. Je to příkladná víra, nepotřebují znamení a zázraky; věří pro jeho řeč.

My rovněž nacházíme v tomto evangeliu podnět k tomu, abychom „nechali stranou svůj džbán“, symbol všeho toho, co je zdánlivě důležité, ale vzhledem k Boží lásce ztrácí význam. Všichni máme nějaký takový nebo více. Ptám se vás i sebe: Co je tvým vnitřním džbánem, který tě tíží a vzdaluje od Boha? Nechme jej trochu stranou a srdcem naslouchejme hlasu Ježíše, který nám nabízí jinou vodu, tu, která nás přibližuje Pánu. Jsme povoláni znovu objevit důležitost a smysl svého křesťanského života, který začíná křtem, a jako Samaritánka svým bratřím dosvědčovat. Co? Radost! Svědčit o radosti ze setkání s Ježíšem, protože – jak jsem řekl – každé setkání s Ježíšem nám změni život a každé setkání s Ježíšem nás také naplní radostí, onou radostí, která přichází zevnitř. Takový je Pán. A vyprávět pak o divech, jež umí učinit Pán v našem srdci, když máme odvahu nechat stranou svůj džbán.¹⁴

Naše misie, snaha o předání víry jiným, se musí opírat jak o slovo, tak o svědectví. To, co hlásáme, se snažíme také žít. Zesnulý brazilský arcibiskup Hélder Câmara kdysi řekl, že mnozí lidé se stali ateisty, protože byli rozčarovaní z věřících, kteří nežijí to, co hlásají. Jestliže svědectví samařské ženy přivedlo její společenství k tomu, aby uvěřilo v Ježíše, bylo to proto, že její bratři a sestry viděli soulad mezi jejími slovy a proměnou života. Je-li naše slovo a svědectví pravdivé a skutečné, svět i naši drazí v rodinách ho uslyší a s pomocí Boží uvěří.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Zastavme se na chvíli mlčky ve svém pokoji nebo v kostele či na tichém místě. Naslouchejme jeho hlasu, který nám říká: Kdybys znal/a Boží dar... Prosme Pannu Marii, ať nám pomůže neopomínout toto setkání, na němž závisí naše pravé štěstí.

Samařanka jde pro vodu v době, když jiní nechodí, chce se vyhnout setkání s lidmi a narazí na Krista. Jak si Bůh našel mne? Jak si nás nachází dneska?

Ježíš přistupuje k člověku v pravdě a lásce. On Samařance na rovinu říká: Ano, měla jsi už pět mužů a ten, kterého máš teď, není tvůj muž. I vůči nám Ježíš stojí v pravdě a lásce. Polož si otázku: Co jsem já ve svém životě s Bohem nikdy neřešil? Na co chce Ježíš v pravdě a lásce upozornit mě? Jak toto dnešní konkrétní setkání s milujícím i pravdivým Ježíšem dá do pohybu mě?

Modlitba:

Bože, prameni živé vody, dej, ať svými slovy i životem vydáváme svědectví o tvém milosrdenství, jak je pro tebe každý člověk důležitý. Pomoz nám pochopit, že studna víry a dobra není jen naše, a daruj nám moudrost, abychom i v druhých lidech objevovali tvou milost. Pomoz nám, ať nehledíme u sebe a druhých tolik na výkon a co kdo umí, ale ať dokážeme svými životy a přístupem k lidem kolem nás i k sobě více naplňovat úvahu sv. Augustina: „Kristova moc tě stvořila, Kristova slabost znovustvořila. Svou mocí nás stvořil a svou slabostí nás přišel hledat.“ Proměňuj naše srdce i naše životy. Amen.

Uzdravení hluchoněmého¹⁵ – otevření ke vztahu

Před setkáním se seznam s úryvkem Písma: Mk 7,31–37

Ježíš se vrátil z území Týru a šel přes Sidón k jezeru Galilejskému územím Dekapole. Tu k němu přivedou člověka hluchého a špatně mluvícího a prosí ho, aby na něj vložil ruku. Vzal ho stranou od zástupu, vložil prsty do jeho uší, dotkl se slinou jeho jazyka¹⁶, vzhlédl k nebi, povzdechl a řekl: „Effatha,“ což znamená ‚otevři se!‘ I otevřel se mu sluch, uvolnilo se pouto jeho jazyka a mluvil správně. Ježíš jim nařídil, aby to nikomu neříkali. Čím více jim to však nařizoval, tím více to rozhlašovali. Nadmíru se divili a říkali: „Dobře všechno učinil. I hluchým dává sluch a němým řeč.“

Evangelium mluví o uzdravení hluchoněmého, o zázraku, který ukazuje, jak Ježíš obnovil plnou komunikaci člověka s Bohem a s druhými lidmi. Zázrak se stal na území Desetiměstí, tj. uprostřed pohanského kraje. Hluchoněmý, kterého přivedli k Ježíši, je tak i symbolem nevěřícího, který putuje k víře. Jeho hluchota je výrazem neschopnosti slyšet a chápat nejenom lidské slovo, ale také slovo Boží. A svatý Pavel nám připomíná, že „víra je ze slyšení“ (srov. Řím 10,17).

Nejdřív Ježíš onoho muže odvede *stranou od zástupu*. Nechce publicitu a nestojí o to, aby jeho slovo bylo přehlušováno halasem a řečněním. Boží slovo potřebuje ztišení, aby bylo přijato jako slovo, které uzdravuje, smiřuje a obnovuje komunikaci.

Následují dvě Ježíšova gesta: *Dotýká se uší a jazyka hluchoněmého*. Aby Ježíš obnovil vztah s člověkem, jehož komunikace je „zablokována“, snaží se nejprve navázat kontakt. Zázrak je darem shůry a Ježíš jej vyprošuje od Otce. Proto *vzhlédl k nebi a řekl: „Otevři se!“* a hluchoněmému se otevřel sluch, rozvázal se mu jazyk a mluvil správně.

Vidíme, že Bůh není uzavřen v sobě, nýbrž *se otevírá a komunikuje s lidstvem*. **Ve svém obrovském milosrdenství překonává propast nekonečného rozdílu mezi sebou a námi a jde nám vstříc.** Aby Bůh tuto komunikaci s člověkem realizoval, se stává člověkem. Nestačí mu promlouvat k nám prostřednictvím Zákona a proroků, ale zpřítomňuje se v osobě svého Syna, Slova učiněného tělem. Ježíš je velkým „stavitelem mostů“, které v sobě samém staví, mosty úplného společenství s Otcem.

15 K tématu sloužily jako inspirace:

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=22359> (proslov papeže Františka před nedělním Anděl Páně 6. 9. 2015)

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=762> (promluva kardinála Špidlíka k 23. neděli v mezidobí/B 5. 9. 2003)

<http://www.vojtechkodet.cz/uvadeni-do-nedele/vsechno-dobre-udelal-23-nedele-v-mezidobi-b.html> (převzato z knihy Enzo Bianchi: *Hlásej Slovo*)

<http://www.pastorace.cz/Kazani/23-nedele-v-mezidobi-Kouzelné-slovo.html> (Angelo Scarano)

<http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-b/mk-731-37> (Marek Dunda)

16 Ježíš se dotýká jazyka slinou, které se ve starověku přisuzovaly léčivé účinky (dotyk slinou byl později součástí křesťanského obřadu). Pozvednutí očí je znamením prosby o „nadlidskou sílu“ (totéž platí o povzdechu). Hluboké vdechnutí bylo považováno za přípravný úkon proroka či uzdravovatele před samotným projevením mocné síly.

<http://www.pastorace.cz/Kazani/23-nedele-v-mezidobi-Kouzelné-slovo.html> (Angelo Scarano)

Tento úryvek mluví i o nás. Často jsme skrčeni a uzavřeni v sobě a vytváříme spoustu nepřístupných a nehostinných ostrovů. Dokonce i ty nejzákladnější lidské vztahy jsou někdy neschopné vzájemné otevřenosti: vzniká uzavřený pár, rodina, společenství, farnost, vlast – to není od Boha. To je naše, je to náš hřích.

Je mnoho druhů hluchoty. Vedle fyzické neschopnosti slyšet je také hluchota psychologická. Ti, kdo mají v hlavě tzv. fixní ideu, prostě neslyší jakékoliv důvody, které by jim ji chtěly vyvrátit. Jazyk se nedá spoutat, ale přece bývá spoután zvnitřku. Někdo se třeba na druhého rozhněval. Nemluví spolu už dlouho, nedostal by odprošení ze sebe. **Kdo může tato pouta uvolnit? Musí se nejdříve dotknout srdce člověka láska, a pak už řeč proudí sama sebou. Spoutaný jazyk je častým hříchem našeho soužití. Vybíráme si lidi, se kterými mluvíme, a jiné, se kterými, jak se říká, se nebudeme bavit. A když ti něco potřebují, prostě je nevidíme a neslyšíme. Sami sebe pak ospravedlňujeme, že jim přece neděláme nic zlého, že je prostě ignorujeme. Musí se tedy i nás dotknout Kristus, aby nám rozvázal pouta řeči, která vyjadřují lásku.**

A právě u počátku našeho křesťanského života, při křtu, stálo ono Ježíšovo gesto a slovo: „*Effatha!* – Otevři se!“ A stal se zázrak. Byli jsme uzdraveni z hluchoty egoismu, z němoty uzavření a hříchu a byli jsme včleněni do obrovské rodiny církve; můžeme slyšet Boha, který k nám promlouvá a dává svoje Slovo těm, kdo jej nikdy neslyšeli, anebo zapomněli a pohřbili pod trním starostí a šaleb tohoto světa.

Nikdo není vyloučen ze společenství s Bohem, všichni mohou naslouchat samotnému Bohu v Ježíši, který je uzdravil z hluchoty vůči Zákonu, a mohou všem vyprávět o velikých dívech vykonaných Bohem Izraele (srov. Mt 15,31).

I my můžeme každý den prosit Boha, aby otevřel uši našeho srdce pro naslouchání jeho Slovu, abychom tak měli na rtech slova bratrství a v rukou skutky lásky k bližnímu.

Marek píše, že hluchoněmý byl k Ježíšovi přiveden. To ukazuje důležitost těch, kteří zprostředkovali první kontakt postiženého s Ježíšem. Oni nemohli hluchoněmého uzdravit; jediné, co mohli, bylo přivést ho k Ježíši.

Často jsme v podobné situaci. Vidíme někoho, kdo je na tom bídne, a nejsme schopni mu sami pomoci. Jsme však schopni ho, řečeno slovy Písma, „dovést k Ježíši“ a poprosit za něj. I když se nám může zdát, že je to málo, tato naše pomoc může otevřít cestu k Bohem zamýšlené záchraně.

Prosme Pannu Marii, ženu, která slyšela a radostně svědčila, aby nám byla oporou ve snaze vyznávat naši víru a komunikovat Pánovy divy těm, které potkáme na svojí cestě.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Jak se mne Ježíš dotýká? Skrze událost, projev lásky druhého člověka, anebo v modlitbě či v eucharistii?

Přijímám pozvání, abych nebyl/a uzavřený/á ve svých neschopnostech, pocitech zahořklosti a ukřivděnosti a abych odhodil/a zábrany a nedůvěru vůči Bohu?

Vzpomínám si na chvíle, kdy jsem zažil/a: On je tu, blízko mě, vztahuje svou ruku k mým bolestem?

K osobnímu zamyšlení, nebo ve dvojici: Projdi si ty oblasti a situace, kde se cítíš „uzavřený“ před Bohem, a pros o „osvobození“ a „uvolnění“.

Modlitba:

Effatha – otevři se! To slovo je určeno nám. Dej ať máme otevřený svůj zrak i sluch. Ať máme dobrý zrak, abychom viděli to, co je správné, nebo ať umíme správně mluvit, abychom druhé spíš povzbuzovali, než svými řečmi zraňovali.

Přijali jsme křest a byli jednou uzdraveni, proto máme otevírat svůj sluch nikoliv pomlouvám a drbům, ale tomu, co má smysl, a máme se pokoušet dívat na ostatní tak, jak hledí Bůh – tedy na jejich srdce. Pane, pomoz nám otevírat svá srdce svým bližním a nezůstávat vůči nim hluší a němí.

Pane, zbavuj nás hluchoty, abychom slyšeli tvé slovo a abychom uměli mluvit správně.
Amen.

Milosrdný Samařan¹⁷ – být si blízkými

Kdo si chce známý příběh připomenout: Lk 10,25–37

A hle, jeden zákoník povstal a zkoušel ho: „Učiteli, co mám učinit, abych získal věčný život?“ On mu řekl: „Co je napsáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ On odpověděl: „Budeš milovat Pána, svého Boha, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí, a svého bližního jako sebe samého.“ Řekl mu: „Správně jsi odpověděl. To čiň a budeš živ.“ On se však chtěl ospravedlnit, a řekl Ježíšovi: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš se ujal slova a řekl: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičům; ti ho svlékli, zbili, nechali ho tam polomrtvého a odešli. Náhodou sestupoval po té cestě jeden kněz, ale když ho uviděl, obešel ho. Podobně se tam objevil i levita; když přišel k tomu místu, uviděl ho a vyhnul se mu. Ale jeden Samařan na své cestě přišel k němu, a když ho uviděl, byl pohnut soucitem. Přistoupil, na jeho rány nalil olej a víno a obvázal je, položil ho na svého mezka, zavezl do hostince a postaral se o něj. Druhého dne vyjmul dva denáry, dal je hostinskému a řekl: ‚Postarej se o něj, a co bys vynaložil navíc, to ti zaplatím, až se budu vracet.‘ Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ On řekl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“

Otázku, co mám dělat já i moje rodina, abychom získali život věčný, bychom si měli klást všichni. Ježíš se snaží o dialog s každým, kdo se na něj obrátí, ať už z jakýchkoliv pohnutek. Zákoník dokázal vytáhnout z Mojžíšova zákona (v naší Bibli je na 170 stránkách) opravdu to podstatné. Kdyby dotyčný přijal Ježíšovo ocenění a radu, příběh by mohl skončit. Jenže on nechce, aby se Ježíš díval na jeho lásku k Bohu a bližnímu, aby mu šel tzv. pod kůži, a tak se snaží odvést hovor otázkou: Kdo je můj bližní? Rodina, soused, členové mého národa, nebo i přivandrovalci a utečenci? Kde vede čára? Jak si to co nejvíce zjednodušit? Milovat cizince není jednoduché, ale víme, že milovat toho, koho dobře znám, protože žije v mé domácnosti, patří do naší rodiny, do farnosti či církve, je často větší dřina. Nejenže to stojí hodně sebezáporu, času i peněz, ale ani vděku se moc nedočkáme. Zákoník chce najít snazší cestu. Snad chce vědět, jestli má milovat i toho, kdo uráží Boha, pohoršuje lidi a škodí, kde může, jen proto, že formálně patří k potomstvu Izraelovu?

Ježíš vidí do srdce každého a chce mu, i každému z nás, posunout vidění dále. Vytrhává jej z myšlení v příkazech a zákonech, které dobře zná, a oslovuje příběhem nejen jeho rozum, ale i srdce. Uvádí ho do příběhu, kde vidíme tři muže a zraněného. Zkusme se na ně podívat a přiznat si, že kousek každého z nich je v každém z nás. Jde teď o to, co přijmu a co nechám v sobě růst a co ne.

17 <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18545> (Richard Čemus: Žít v Kristu — dát Bohu žít v nás)

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18934> (papež František: Necháme si život psát Bohem, anebo si jej chceme psát sami?)

V příběhu není řečeno, že by mu první dva pomoci nechtěli. Víme ale, že nepomohli. Snad pomoci i chtěli, kdyby bývali neměli tolik starostí, povinností... Každý z nás zná toto zapřažení do povinností. Chceme si být jistí: Kdybych šel kolem raněného já, zachoval bych se správně! Tento příběh ale není vyprávěním o hodných a zlých, černých a bílých, a o tom, jak snadné je být na straně těch dobrých. Je i o naší nejistotě, co bych opravdu udělal/a.

Třetí muž, Samařan, byl hnut soucitem. Sice měl svůj plán, své předpisy i svou lenost. Ale také měl soucit. A tento byl větší než jeho ješitnost a plány, větší nad všechno, co v sobě nosil. Pod označením Samaritán si – vlivem Bible v naší kultuře – představíme někoho, kdo druhým pomáhá, kdo je nastavený k soucitu a pomoci. Ale v Ježíšově době to byla u Židů nadávka nejhrubšího zrna. Samařané měli pověst jako dnes Romové, bezdomovci apod. Samařan byl zkrátka někdo, od něhož šlo čekat leccos, ale pomoc těžko. Příběh dráždil a provokoval, asi jako bychom dnes slyšeli podobenství o spravedlivém muslimovi, milosrdném Romovi nebo ctihodném bezdomovci.

A je tu ještě čtvrtý muž, přepadený bezvládný u cesty. Stále jsou situace, kdy si sami neporadíme, kdy nám síly nestačí, kdy jsme na někom závislí a potřebujeme pomoc... V takové roli se ocitáme asi neradi: hlavně ať nejsem někomu na obtíž, říkávám často, třeba ve výhledu na vlastní stáří. Stejně důležité jako umět dávat milosrdenství je umět ho i přijímat.

Otázka „kdo je můj bližní?“ je Kristem zodpovězena. Nezáleží na rase, barvě pleti či společenském původu. Bližním je každý, kdo potřebuje mou pomoc. Dokud se nedokážeme obětovat pro dobro druhých v rodině, v sousedství, v církvi i jinde, nejsme křesťany, ani když budeme Krista vyznávat veřejně. Neztrácejme tedy čas otázkami, kdo je bližní, ale chovejme se tak, abychom se bližními stali. Těm, kteří jsou nám nejbližší, i těm, kteří jsou nám postaveni do života jinak. I nám je řečeno: Jdi a jednej také tak!

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Podobenství o milosrdném muslimovi

Jeden člověk jel z Bruselu do Prahy a byl na cestě přepaden, přepadl ho násilnický gang. Okradl, zmlátil a nechal ležet u silnice polomrtvého. Náhodou jel kolem občan Evropské unie, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. O něco později jel kolem občan USA, ale když si ho všiml, taky se mu vyhnul. Když pak kolem projížděl jakýsi muslim, všiml si polomrtvého, byl pohnut soucitem, přistoupil k němu, vydesinfikoval mu poranění, naložil ho do svého auta a zavezl do nejbližšího motelu, kde se o něho postaral. Druhého dne dal recepčnímu sto euro a řekl: „Postarej se o něho, a bude-li tě to stát víc, doplatím ti to na zpáteční cestě.“ A teď otázka: Kdo z těch tří kolemjedoucích se stal bližním tomu přepadenému? Přece ten, který mu prokázal milosrdenství. A co z toho vyplývá? Neztrácej čas otázkami, kdo je tvůj bližní, ale chovej se tak, aby ses bližním sám stal. Jdi a jednej také tak!

Obrat' se ke Kristu a požádej ho o změnu priorit svého života, o zastavení se ve svém životním sprintu, o přehodnocení důležitosti své práce. Požádej ho o soucit, o lásku z čistého srdce, o dobré svědomí a upřímnou víru. Ať dokážeš být bližním, tj. milujícím jak svým nejbližším, tak lidem kolem tebe. Ať se stále učíš odvaze k prokazování lásky i k přijímání pomoci od druhých, ať vidíš, jaké služby je v tvém okolí třeba, a dobře rozlišíš, je-li tato služba tvým úkolem.

Modlitba:

Prosíme, Pane a Otče veškerého milosrdenství, Duchem Kristovým v nás probouzej milosrdný soucit a dávej nám moudrost, která umí rozeznat, co je účelné a co ne, kde napřít síly a kde odpočinout, co je náš úkol a naše poslání a co přenechat tvé prozřetelnosti.

Bože, děkujeme ti za soucit! Je to tvůj dar, že nám ještě dnes u něčeho vstoupí do očí slzy! Bože, díky za slzy, dej, ať ještě umíme plakat. Ať je nám ještě někoho líto a ať se necháváme tebou pohnout ke skutkům milosrdenství pro své nejbližší i pro ty, kteří nám moc blízcí nejsou.

Jonáš, vzdor božímu milosrdenství¹⁸

Doporučujeme před setkáním si oživit knihu Jonáš ve Starém zákoně. Zde dva úryvky:

Jon 3,1–10 *I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a povolávej v něm, co ti uložím.“ Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo veliké město před Bohem; muselo se jím procházet tři dny.*

Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. Potom dal v Ninive rozhlásit: „Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce.“

Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme.“

I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak.

Jon 4,2 *Modlil se k Hospodinu a řekl: „Ach, Hospodine, což jsem to neříkal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem.“*

Knihy Jonáš ukazuje, že Bůh je ochotnější odpouštět druhým než my lidé. Bůh posílá Jonáše, poněkud neobvyklého proroka, varovat Ninive před blížící se zkázou.

Historické prameny potvrzují, že praktiky asyrského režimu jsou srovnatelné s hitlerovským Německem nebo se stalinovským Ruskem. Představte si, že na přelomu 30. a 40. let máte jít volat k pokání Berlín nebo v 50. letech Moskvu. Dejme tomu, že máte odvahu a počítáte s tím, že vás tajná policie může zlikvidovat, že můžete skončit v koncentráku nebo v gulagu. Nakonec přece jen jdete do toho, protože víte o zlořádech tohoto režimu. Boží hněv je i váš hněv.

Tento příběh nám ukazuje, jak Bůh trpělivě učil předpojatého a tvrdohlavého proroka, v čem spočívá milost, slitování a odpuštění. Vidíme příběh Božího vedení skrze bolest a dotyk

18 Inspirací k tématu se staly a více se o něm se lze dozvědět:

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=22492> (kázání z Domu sv. Marty 6. 10. 2015)

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18966> (kázání z Domu sv. Marty 14. 10. 2013)

[cb.cz/brno.kralovopolska/kazani/Jonas 3-4.doc](http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty25_ljonas)

http://www.kritickemysleni.cz/klisty.php?co=klisty25_ljonas

<http://katecheze.evangelnet.cz/katechetické-pripravy/vypraveni-o-jonasovi>

smrti, při nichž je nám dáno se vnitřně srovnat, napřímit a znovu a jinak vykročit. Jonáše spolkla velryba. Jeho úprk se zpomalil, dostává čas a prostor k přemýšlení, k modlitbě. Podstatná změna s ním se odehraje vskrytu, v hloubce moře a ještě v břiše ryby. Zde se Jonáš vrací, tj. modlí se k Hospodinu, svému Bohu. Hospodin ho přivedl k tomu, aby se nad sebou zamyslel. Nastrojil zvláštní čas a prostor mezi dosavadním životem a blízkostí smrti, prostor, který dává šanci novému začátku. I když jeho návrat k Božímu volání není dokonalý (o kom z nás by se to dalo říci?), opět je na cestě a nechává se Bohem vést.

Jonáše spolkla velryba. Nám by takovou „velrybou“ mohla být například neděle. Čas zpomalení a zastavení a prostor pro reflexi mého dosavadního směřování. A ještě spíš než neděle jsou „velrybou“ Velikonoce. Tři dny v břiše ryby, jako čas po Kristově smrti do jeho vzkříšení. Požehnaný čas. Nedejme se odradit, že ani pro Jonáše, ani pro nás tento čas nepomáhá vyhrát nad všemi zákoutími našich slabostí a nedokonalostí. Jonáš nakonec jde ohlásit Boží soud a přeje si, už aby to bylo. Jeho hněv byl tak skutečný, tak věrohodný, tak „Boží“, že Ninivští dostali strach a sypali si popel na hlavu. S hněvem Jonáš problém neměl. Měl jiný problém. Věděl, že Bůh je nejen spravedlivý, ale i slitovný a milostivý. Právě proto Jonáš nechtěl jít do Ninive. Ne proto, že by se bál (i když mohl mít důvod ke strachu); odmítl jít, protože nechtěl, aby se Bůh nad nimi slitoval. Město Ninive se obrací a Jonáše, který nebyl mužem poddajným Božímu Duchu, to rozhněvá a rmoutí. A dokonce tuto konverzi Pánovi vyčítá.

Bůh je ale opravdu trpělivý učitel a do svého zápasu o Jonáše po velké rybě přidává další lekci se svlačcem. Stromem, který rychle vyroste a rychle uschne. Jonáš prožije lítost nad ztrátou stromu a jeho stínu. A tehdy k němu Hospodin vlídně promluvil: „Je-li ti líto toho stromu, který jsi ani nevysadil ani neزال, oč větší žal bych musel cítit já, kdybych zničil Ninive, to velké město, v němž žije víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedli rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka. Moje láska je větší nežli tvá. Odpouštím těm, kteří se kají, a přináším útěchu všem.“

Papež František k tomu říká, abychom se nebránili Pánovu milosrdenství tím, že považujeme za důležitější vlastní smýšlení nebo soupis dodržování hodných příkázání. Chraňme se před tvrdostí srdce, která nepovoluje vstup Božímu milosrdenství.

Prorok Jonáš vzdoruje Boží vůli, ale nakonec se naučí poslušnosti Pánu. Veliké město Ninive prochází konverzí právě díky prorokovu kázání. Skutečně zde způsobil zázrak, protože v oné chvíli odložil svou tvrdohlavost, uposlechl Boží vůli a učinil to, co mu Pán přikázal.

Příběh Jonáše a Ninive se člení do tří kapitol. První je odpor vůči poslání, které Pán Jonášovi svěřuje; druhou poslušnost – a když Jonáš poslechne, dějí se zázraky. Poslušnost Boží vůli vede ke konverzi města. Ve třetí kapitole vystupuje vzdor vůči Božímu milosrdenství:

Ona Jonášova slova: „Ach, Hospodine, zda právě toto jsem si nemyslel... jsi Bůh milostivý a shovívavý, a přestože jsem ve své vlasti vykonal velkou kazatelskou práci, ty odpouštíš tomuto městu?“ Jeho srdce je tak tvrdé, nedovolí, aby do něj vstoupilo Boží milosrdenství. Je pro něj důležitější jeho kázání, jeho myšlenky, celý seznam příkázání, která se musejí dodržovat. To vše je důležitější než Boží milosrdenství.

Kde je Pán, tam je milosrdenství. Jen tvrdohlavost vzdoruje poslání a milosrdenství.

V tomto roce milosrdenství prosme Pána, aby nám dal poznat, jaké má Srdce, co znamená slovo „milosrdenství“ a co míní, když říká: „Milosrdenství chci, a ne obět.“

Ten jedinečný, jediný Bůh Izraele je plný slitování, milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný (Ex 34,6).

Je třeba se zbavit „Jonášova syndromu“, který nás vede k pokrytecké myšlence, že nám ke spáse stačí vlastní skutky. Papež varuje před „postojem perfektní zbožnosti“, která si hledí nauky, ale nestará se o spásu „ubožáků“. Jonáš měl totiž ve věci jasno. Nauka je takováto, je třeba konat to a to, a hříšníci ať se starají, já odcházím. Ty, které postihl „Jonášův syndrom“, označuje Ježíš za pokrytce, protože nechtějí spásu ubožáků, ignorantů a hříšníků.

„Jonášův syndrom“ je nedostatek nadšení pro obrácení lidu, jde o takovou svatost, či spíše „nátěr svatosti“, která je krásná, povedená, ale postrádá nadšení pro hlásání Pána.

Tomuto pokolení, stíženému „Jonášovým syndromem“, však Pán slibuje Jonášovo znamení. Jonáš, který byl v břiše velké ryby tři dny a tři noci, odkazuje na Ježíšův pohřeb, jeho smrt a jeho vzkříšení. To je ono Jonášovo znamení, které slibuje Ježíš proti pokrytectví, proti tomu, to postoji perfektní zbožnosti skupiny farizejů.

Jonášovo znamení je pravým znamením, které nám vlévá důvěru, že jsme spaseni Kristovou krví. Kolik jen křesťanů se domnívá, že budou spaseni jenom kvůli tomu, co činí, pro svoje skutky. Skutky jsou nezbytné, ale jsou důsledkem, odpovědí na onu milosrdnou lásku, která nás zachraňuje. Samotné skutky bez této milosrdné lásky však nejsou k ničemu. „Jonášův syndrom“ je důvěra vkládaná pouze do osobní spravedlnosti, do vlastních skutků.

„Jonášův syndrom“ vede k pokrytectví, k oné soběstačnosti čistých, dokonalých křesťanů. A Jonášovým znamením je Boží milosrdenství v Ježíši Kristu, který byl zabit a vzkříšen pro nás, pro naši spásu. Jonášovo znamení nás volá, abychom my všichni, hříšníci, následovali Pána s pokorou a mírností.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Ptejme se sami sebe a poznejme, k čemu máme větší sklon: k „Jonášovu syndromu“, nebo „Jonášovu znamení“? A rozhodněme se: čemu chci dávat přednost?

Nacházím si pravidelný čas na ztišení před Bohem, aby ke mně mohl promlouvat? Nečekám až na velkou „bouři“ a „velkou rybu“, které mne donutí obracet se k Bohu?

Znám své svlačce, pod kterými už chci jen odpočívat, a stávám se lhostejným/ou k lidem kolem sebe i k Božímu milosrdnému jednání?

Kde má své kořeny mé nemilosrdné vzdalování se od lidí i od Boha?

Modlitba:

Bože náš, vyvolal jsi nás k životu. Utvořil jsi nás a chceš po nás, abychom byli lidmi podle tvého obrazu, podle tvého projektu. A my věříme, že tvoje představa o nás je dobrá, že to, co po nás chceš a jací máme být, je dobré pro všechno živé tvorstvo i pro neživé stvoření i pro nás samé. Věříme tomu a zároveň přiznáváme, že v realitě se nejspíš s tvou představou rozcházíme. Dnes se nám zvláště vybavují situace, kdy jsme mlčeli, ale měli jsme promluvit, neozvali jsme se proti nespravedlnosti a nepravosti, nechali jsme se zastrašit arogantními darebáky, zacpali si uši a zakryli oči před lidskou nouzí, utíkali před odpovědností a hledali výmluvy pro svou lhostejnost a pohodlnost.

Bože, přicházíme s vědomím svých selhání, s prosbou o odpuštění a s touhou po nápravě. Podpoř nás svým Duchem! Dodej síly, obnov víru, naději a lásku – bez těchto tvých darů nic nejsme. Buď s námi, požehnej nám!

Pane Bože, radujeme se z toho, že jsi milostivý, shovívavý a milosrdný, že se nesmiřuješ se zlem, ale rád odpouštíš těm, kdo zlého litují. Dej, ať takovou lásku, kterou nám prokazuješ, dovedeme přát i komukoli druhému. Amen.

Zacheus¹⁹ – překvapující milosrdenství

Před setkáním si přečti biblicky zaznamenané setkání Zachea a Ježíše: Lk 19,1–10

Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na moruši, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“

Lukášovo evangelium ukazuje Ježíše, který cestou do Jeruzaléma prochází Jerichem. Je to poslední etapa cesty, která v sobě shrnuje smysl celého Ježíšova života, věnovaného hledání a záchraně ztracených ovcí izraelského domu. Čím více se blíží k cíli, tím více se kolem Ježíše uzavírá kruh nevraživosti. A přece v Jerichu dojde k jedné z nejradostnějších událostí: obrácení Zachea. Tento člověk je ztracenou ovčí, je pohrdaný, „exkomunikovaný“, protože je celníkem, přítel nenáviděných římských okupantů, zloděj a vykořisťovatel.

Když se nemohl přiblížit k Ježíši, ať z důvodu své špatné pověsti nebo proto, že byl malé postavy, Zacheus vyšplhá na strom, aby mohl spatřit procházejícího Mistra. To, že byl malé postavy, to byla jeho chudoba a jeho mindrák. Paradoxní je, že právě jeho handicap, kvůli kterému musel vylézt na strom, se stal cestou setkání s Ježíšem. Je zajímavé, jak nám slabosti pomohou ve vztahu s Bohem určitě víc než naše schopnosti. On nepotřebuje naši dokonalost, co by s ní dělal? Toto vnější, až úsměvné gesto však vyjadřuje nitro člověka, který se snaží dostat nad zástupy, aby s Ježíšem navázal kontakt. Samotný Zacheus nezná hluboký smysl svého gesta, neví, proč tak jedná, ale učiní to. Spokojuje se s tím, že Ježíše uvidí procházet. On se však zastavil, nepřešel kolem chvatně. Pohlédl na něho slitovnými očima a ten pohled otevřel jeho srdce. Osvobodil jej, dodal mu naději a oživil jako Matouše, Bartimea, Marii Magdalénu, Petra a také každého z nás.

Když Ježíš přijde blíže ke stromu, zavolá jej jménem: „Zachee, pojď rychle dolů: dnes musím zůstat v tvém domě“ (Lk 19,5). Ježíš říká: „Pojď rychle dolů,“ tedy žádné výčitky, prosby o nápravu, přesvědčování, vyjednávání. Ježíš nepožaduje od Zachea nic, než aby jej přijal za

19 <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19062> (papež František k Anděl Páně 3. 11. 2013)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=22433>
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=20941> (kázání z Domu sv. Marty 13. 10. 2014)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19077> (zpráva 7. 11. 2013)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=13574> (homilie Richarda Čemuse)
<http://katecheze.evangelnet.cz/katecheticko-pripravy/jezis-zacheus>
<http://www.pastorace.cz/Clanky/Zacheus>

svého hosta. Nabízí mu své společenství a může se ho účastnit každý, kdo ho stejně bez výhrad a bez podmínek přijme.

Ačkoliv Zacheus slézá ze stromu k Ježíši, je to Bůh, kdo sestupuje v Kristu k člověku.

Ježíš nebývá hostem jen u spravedlivých, zbožných, těch, kteří si ho nějak zaslouží (srov. Lk 5,31). Nám lidem je snadné druhého odsoudit. K těm, kteří dělají špatné věci, nechodíme na návštěvu. Se zlými lidmi se nebavíme a raději se jim vyhýbáme. Bůh je však jiný než my. On se nevyhýbá nikomu. Ježíš navštívil hříšného Zachea, stejně jako Syn člověka navštěvuje nás. On hledá a zachraňuje syny Abrahamovy před jejich osamělostí, sebestředností, bezcitností, před jejich záhubou.

Ježíš vstupuje do Zacheova domu i přes kritiku obyvatel Jericha. To, co Ježíš dělal, jim připadalo podivné. Chodit s hříšníky, jíst s celníky. To se jim nelíbilo a bylo to nebezpečné. V nebezpečí byla nauka, učení Zákona, které oni – teologové – vypracovávali celá staletí. Činili tak sice z lásky a ve věrnosti Bohu, ale uzavřeli se v tom. Zapomněli, že Bůh, který je Bohem Zákona, je i Bohem překvapení. Bůh častokrát svému lidu připravil překvapení, například když jej vysvobodil z egyptského otroctví. Necháпали, že Bůh překvapuje a že je vždycky nový. Nikdy nezapírá sám sebe, neříká, že co řekl, bylo pomýlené, ale překvapuje nás. Necháпали a uzavřeli se do systému, který vytvořili z dobré vůle, a žádali od Ježíše: „Učiň znamení!“ A přitom nechápali četná znamení, která Ježíš učinil a která ukazovala, že čas dozrál. Byli uzavření. Zapomněli, že jsou putujícím lidem, že jsou na cestě. A když jsme na cestě, vždycky nacházíme něco nového a nepoznaného.

Do Zacheova domu toho dne vstoupila radost, pokoj a spása. Vstoupil tam Ježíš.

Neexistuje profese nebo společenské postavení, není hříchu či zločinu jakéhokoli druhu, který by mohl z paměti a srdce Boha vymazat jediné z jeho dětí. Bůh nezapomíná nikdy na ty, které stvořil. On je Otcem, vždycky bděle a laskavě čeká, až uvidí, že se v srdci tohoto dítěte znovu rodí touha vrátit se domů. A když rozpozná, byť jen v náznaku, onu touhu, kolikrát téměř neuvědomělou, ihned je mu po boku a svým odpuštěním mu ulehčuje cestu obrácení a návratu.

Vidět do srdce druhého znamená přikrýt jeho obnažené rány, ujistit ho, že rozhodující nejsou jeho vnější skutky, ale to, jaký je před Bohem. Bůh nehledí na vnějšek, ale do srdce člověka. (1 Sam 16,7: Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.) Vidět do druhého znamená ubezpečit ho, že hřích v něm nezničil Boží obraz. Ježíš svou vlídnou přítomností umožnil Zacheovi vstoupit do kontaktu sám se sebou a tuto zaslíbenou panenskou zem v sobě objevit. Uslyšel tam hlas vlastního svědomí, před kterým utíkal, poslechl cit vlastního srdce, které ignoroval, a smířil se s Bohem, kterého v Kristu poznal jako milovníka lidí. Stal se opět tím, čím ve své hloubi byl: Božím dítětem. Teprve teď je Zacheus schopen přijmout zodpovědnost za své činy a chce vše zlé odčinit. Nikoliv ze strachu a se skřípáním zubů, nýbrž svobodně a rád chce vrátit, co si neprávem přivlastnil.

Neplatí naléhavé pozvání Pána „pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat ve tvém domě“ i nám? Tak jako Zachea Bůh oslovuje každého z nás jménem. Zve nás, abychom sestoupili

dolů, do hlubin, do místa ticha. Kde? V našem domě, v našem vlastním nitru přebývá svatý, milosrdný, mocný Bůh, který probouzí žízeň po změně a po kráse života v pravdě. Sestoupení z fíkovníku se pak stává obrazem sestoupení do lůna Božího, do místa lásky, milosrdenství a něhy.

Papež říká: Tíží-li tě svědomí, stydíš-li se za věci, kterých ses dopustil, zastav se, neděs se. Pomysli, někdo tě očekává, nikdy na tebe nepřestal pamatovat. Bůh, Otec tě čeká!

Vylez jako Zacheus na strom touhy po odpuštění, ujišťuji tě, nebudeš zklamán. Ježíš je milosrdný a nikdy neochabuje v odpouštění.

Bratři a sestry, nechme se Ježíšem také zavolat jménem! V hloubi srdce slyšme jeho hlas, který nám říká: „Dnes musím zůstat v tvém domě,“ tedy v tvém srdci, v tvém životě. A přijměme jej s radostí: On nás může změnit, přetvořit naše kamenné srdce na srdce z masa, může nás vysvobodit ze sobectví a učinit z našeho života dar lásky. Ježíš to může učinit. Nech na sobě spočinout Ježíšův pohled.

My sice nemáme odvahu pozvednout zraky k Pánu, On na nás hledí jako první. Je to náš osobní příběh, jako tolika jiných. Každý z nás může říci: I já jsem hříšník, na kterého Ježíš pohlédl. On vidí důstojnost syna, často pošpiněnou hříchem, ale vždycky přítomnou v hloubi naší duše. Přišel proto, aby hledal všechny, kdo cítí, že nejsou hodni Boha ani druhých.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Udělejme si doma či v kostele čas, ztišme se a připomeňme si s vděkem a radostí onu situaci, onu chvíli, kdy slitovný pohled Boží spočinul na našem životě.

Nechme na sebe Ježíše pohlédnout, nechme jeho pohled spočinout na našich cestách, dovolme, aby nás jeho pohled obdařil radostí a nadějí.

Nechme na sebe Pána pohlédnout v modlitbě, v Eucharistii a učme se dívat tak, jako se On dívá na nás. Prosme, ať sdílíme jeho jemnocit a slitovnost s nemocnými, vězněnými, starými a rodinami, které jsou v těžkostech. Stále jsme povoláváni učit se od Ježíše, který vidí vždycky to, co je v člověku nejvíce autentické, totiž obraz Otcův.

Ježíš nás zve, abychom překonávali svoje předsudky, svůj odpor ke změně druhých i nás samotných. Dennodenně před nás klade výzvu otázkou: Věříš? Věříš, že je možné, aby se exekutor změnil na služebníka? Myslíš, že je možné, aby se zrádce stal přítelem? Myslíš, že je možné, aby syn tesařův byl Boží Syn? Jeho pohled přetváří náš pohled, jeho Srdce přetváří naše srdce.

Zamysleme se nad otázkami, které před nás klade svatý:

Jak moc lpím na svém, na svých idejích?

Jsem uzavřený/á, nebo jsem otevřený/á překvapením od Boha?

Jsem spíše nehybným člověkem, anebo putujícím?

Věřím v Ježíše Krista?

Věřím v to, co učinil Ježíš, který zemřel, vstal z mrtvých, a tím vše končí, anebo věřím, že cesta pokračuje dál až ke zralosti, k manifestaci Pánovy slávy?

Jsem schopný/á chápat znamení časů a být věrný/á Pánovu hlasu, který se v nich projevuje?

Prosme Pána o srdce, které miluje Zákon, protože je to Boží Zákon, ale které miluje také Boží překvapení a ví, že tento posvátný Zákon není samoúčelný.

Modlitba:

Pane Bože! Děkujeme ti, že ve svém Synu Ježíši Kristu přicházíš za každým člověkem. Děkujeme, že tvůj zájem platí pro každého. Děkujeme, že u tebe není nikdo předem odmítnut. Děkujeme, že svou láskou přemáháš i naše odcizení, náš vzdor, náš hřích. Amen.

Matka sedmi makabejských synů²⁰ – volba Božího milosrdenství

Doporučujeme seznámit se s celou 7. kapitolou 2. knihy Makabejské, zde jen úryvky:

Stalo se, že bylo zajato sedm bratrů i s matkou, a král, aby je donutil jíst jim zakázané vepřové maso, chtěl toho dosáhnout mučením bičí a řemeny.

Jeden z nich prohlásil jménem všech: „Jsme připraveni raději zemřít než překročit zákony otců.“ ... Ještě více obdivu a vzácné památky je hodna matka. V jediném dnu viděla záhubu sedmi synů a nesla to srdnatě s nadějí v Hospodina. Každého z nich povzbuzovala v rodné řeči, plna ušlechtilé moudrosti, v níž spojovala ženskou rozvahu s mužnou silou. Říkala jim: „Nevím, jak jste vznikli v mém lůnu, já vám nedarovala ducha a život, ani jsem nikomu z vás nedala dohromady všechny části těla. Proto tedy Stvořitel světa, který dává vzniknout člověku při zrození a zná původ všech věcí, vám ve svém milosrdenství daruje život znovu, když teď dáváte přednost jeho zákonům před sebou samými.“ Antioch se domníval, že matka jím pohrdá, a podezříval ji, že ho svou řečí tupí. Ještě zbýval nejmladší; král mu domlouval nejen slovy, nýbrž sliboval mu i skrze přísahu, že ho učiní bohatým a šťastným, odpadne-li od zásad otců, že ho učiní svým přítelem a svěří mu významné úřady. Když však mládenec na to nepřistoupil, král dal přivolat matku a naléhal na ni, aby sama jinochovi radila k záchraně. Po velkém naléhání svolila, že syna přemluví. Sklonila se k němu a s posměchem vůči krutému tyranovi takto promluvila v rodné řeči: „Synu, měj se mnou slitování! Devět měsíců jsem tě nosila v lůnu, tři roky tě kojila, krmila a vychovávala do nynějšího věku. Prosím tě, dítě, pohlédni k nebi i na zemi, na všechno, co je zde vidět, a věz, že to Bůh udělal ne z toho, co bylo, a že i lidský rod takto povstal. Neboj se toho kata, ale buď hoden svých bratrů a přijmi smrt, ať tě znovu naleznou s tvými bratry v čas milosrdenství.“ Sotva to dořekla, mládenec pravil: „Nač čekáte? Já neposlouchám nařízení krále, já jsem poslušný Zákona, který dostali naši otcové od Mojžíše... Moji bratří strpěli krátká muka, ale nyní podle Boží smlouvy požívají věčný život; ty však na Božím soudu dostaneš spravedlivý trest za svou opovržlivost! ... Nakonec po svých synech zemřela matka.

Druhá kniha Makabejská popisuje hrůzné události kolem roku 167 př. Kr. spojené s nadvládou syrského krále Antiocha IV. Epifanese. Děj jakoby předznamenává nejen protisyrské povstání Makabejských, ke kterému se tehdy schylovalo, ale i všechny hrůzy, které se denně odehrávají v dnešní Sýrii nebo různě ve světě, kde jsou lidé pronásledováni pro svou

20 <http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-c/2-mak-71-14/> (Petr Chalupa)
<http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-a/mucednik/> (Ludmila Černochová)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19084> (Richard Čemus 8. 11. 2013)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=22779> (kázání z Domu sv. Marty 17. 11. 2015)
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=22809> (Johana Bronková)
<http://www.farnost-brevnov.cz/2013/11/o-vzkriseni-zemrelych/> (Sokol)
<http://www.farnost-brevnov.cz/2010/12/o-krestanske-nadeji/>
<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19057>

víru. Týrání až ke smrti, které podstoupili Makabejští s jejich matkou, nás děsí svou krutostí, ale zároveň překvapí tak zřetelně vyznanou vírou ve zmrtvýchvstání. Tento text je ukázkou, jak se vyprávělo o mučednících mezi Židy i v době raného křesťanství. Mučedníci umírali před králi a státními úředníky, pohrdali bolestmi díky Bohem propůjčené síle, jejich protivníci k nim nakonec měli úctu a obdivovali je.

Úryvek vypráví o mučení a popravě sedmi bratrů a jejich matky, kteří zemřeli pro věrnost Mojžíšovu Zákonu. Důvodem zajetí je odmítnutí jíst vepřové maso. Vepř patřil pro Židy mezi nečistá zvířata, jejichž maso se nesmělo jíst. Podle předcházejícího vyprávění ve 2. knize Makabejské o mučedníku Eleazarovi šlo navíc o maso určené k obětování. Pojídání vepřového masa by tedy bylo nejen přestoupením příkázání, ale také znamením odpadnutí a přilnutí k novému kultu.

Papež František varuje: „Mějme se na pozoru před zesvětštěním, které způsobuje zabřednutí do dvojího života. Duchovní zesvětštění nás odvádí od životní důslednosti. Člověk se tváří zbožně, ale žije jinak. Mondénnost, tedy zesvětštění je zpočátku obtížně rozpoznatelné, je jako mol, který kazí pozvolna, rozkládá látku tak dlouho, až se stane nepoužitelnou. Člověk, který zabředne do mondénnosti, ztratí křesťanskou totožnost. Mol mondénnosti rozloží jeho křesťanskou identitu, takže je neschopen být pravdivě důsledný. Někdo tvrdí: ‚Já jsem katolík, chodím na mši každou neděli, jsem silně věřící.‘ A potom pracuje, dělá svoje řemeslo a říká: ‚Něco za něco, dáš-li mi úplatek, přijdeš si na svoje.‘ Toto není důslednost ani prozíravost, nýbrž zesvětštění, mondénnost. Zesvětštění vede k dvojímu životu. Jeden máš navenek a druhý tě vzdaluje od Boha a pustoší tvoji křesťanskou totožnost. Křesťanský duch, křesťanská totožnost nikdy není egoistická, vždycky usiluje o důslednost, snaží se vyhýbat pohoršení, pečovat o druhé a dávat dobrý příklad. Někdo řekne: ‚Ale, otče, to není snadné žít v tomto světě, kde je tolik pokušení.‘ Dvojí život nás pokouší každý den. A pro nás to nejenom není snadné, nýbrž nemožné. Jedině On je toho schopen. Stojí v žalmu: ‚Hospodin mi pomáhá.‘ Pán je naší oporou proti mondénnosti, která pustoší naši křesťanskou totožnost a uvrhuje do dvojího života.“

Vraťme se k příběhu matky a synů, který jsme četli. Vidíme zde napětí, obstojí bratři a jejich matka? Obstojí jejich víra proti nátlaku okolního světa, udrží je jejich víra v tlaku násilí?

Čteme zde o krutém mučení i hrdinkosti jednotlivých bratrů a matky, kteří přihlížejí utrpení a smrti svých blízkých. V protikladu krutosti mučení je zde statečnost mučedníků, kteří se opírají o Boží sílu. Uplatňuje se zde zásada, podle které bude jednou vše spravedlivě vyrovnáno. Smrt mučedníka je překonána vzkříšením. Víra ve stvoření souvisí těsně s vírou ve vzkříšení – obojí se opírá o Boží moc. Text zdůrazňuje, že zmrtvýchvstání je darem Boží milosti. Bůh dopřává zmrtvýchvstání pro své milosrdenství a my smíme mít naději na vzkříšení.

Druhá kniha Makabejská chce povzbudit k životu, který se vyznačuje věrností Zákonu. Naše víra má určovat naše jednání. Smrt mučedníků neznamena konec vztahu k Bohu. Podle Druhé knihy Makabejské se naděje na vzkříšení neomezuje na mučedníky, ale týká se všech, kteří jsou věrní Zákonu. Křesťan zná ještě další zaslíbení: „Bůh, který vzkřísil Pána, vzkřísí svou mocí i nás“ (1 Kor 6,14).

Obdivuhodná jsou slova statečné a Božímu Zákonu věrné matky, která své syny povzbuzovala v krutých chvílích a radila jim k jejich záchraně, i když jinak, než si představovali jejich mučitelé a než by si možná představoval mnohý z nás.

Co vidím já jako záchranu pro své drahé i pro sebe? Co skutečně určuje mé jednání? Mučedník není provokatér. Je tím, kdo ví o Bohu jako o Pravdě (srov. J 14,6) a stojí za ní, třebaže okolí zastává jiný názor. Mučedník je ve spojení s tím, komu uvěřil (srov. 2 Tim 1,12), a jím posilován jde vstříc jemu i svému poslání. Chesterton vyjádřil rozdíl mezi sebevrahem a mučedníkem slovy: „Zatímco sebevrah pohrdá životem, mučedník pohrdá smrtí.“

Listopad začíná svátkem Všech svatých a svátkem Všech věrných zemřelých, lidově Dušiček, návštěvy hřbitovů nás konfrontují se smrtí. Smrt je i pro křesťana těžká věc, ať je to smrt našich blízkých nebo naše vlastní. Ani pro Krista nebylo lehké zemřít, ale vzal na sebe kříž a smrt právě proto, aby na něm Bůh ukázal, že ani smrtí lidský život úplně nekončí. Že Bůh, který nás stvořil a do života postavil, se o nás dokáže dobře postarat, i když tento život skončí. Jak to udělá, nikdo nemůže vědět, ale že to udělá, a to lépe, než si dovedeme představit, to je součástí naší víry. „Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.“ (1 Kor 2,9)

Člověka může také napadnout: A není lepší zařídit se tak jako lidé kolem nás, kteří v nic nevěří, na nic nespolehají a snaží se jen smrt odložit, jak nejdál to půjde – a pak se smířit s tím, že bude všemu konec? V Listu Římanům mluví svatý Pavel o „silných a slabých ve víře“ – a nám „slabým“ dává radu, kterou nesmíme přeslechnout. „Všechno, co kdysi bylo napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z Písma čerpali vytrvalost a povzbuzení, a tak měli naději.“ (Řím 15,4) Bez naděje – jakékoli naděje – člověk nemůže žít, ale i ta nejkrásnější naděje potřebuje povzbuzení, potřebuje se aspoň čas od času o něco opřít. Můžeme se opřít o to, co stojí v Písmu svatém: „Už teď jsme Boží děti. Ale čím budeme, není ještě zřejmé. Víme však, že až on se ukáže, budeme mu podobní, a proto ho budeme vidět tak, jak je.“ (1 Jan 3,2) Vidět Boha, být podobni Bohu – to je naše naděje.

První křesťané znázorňovali naději jako kotvu, jako by život byl kotvou upevněnou v nebeském břehu. My všichni se ubíráme k onomu břehu a držíme se provazu této kotvy. Je to krásný obraz naděje: mít srdce zakotvené tam, kde jsou naši předci, kde jsou svatí, Ježíš, Bůh. Toto je naděje, která neklame. Naděje je tak trochu jako kvas, který rozšiřuje duši. V životě jsou obtížné chvíle, ale s nadějí jde duše vpřed a hledí na to, co nás čeká. Apoštol Jan uzavírá: „Kdo skládá tuto naději v něho, uchovává se čistý, jako je on čistý.“ (1 Jan 3,3) Naděje nás očišťuje, nadlehčuje. Toto očišťování nadějí v Ježíši Kristu nám umožňuje jít pohotově. Všichni zemřeme, všichni! Díváme se dopředu s nadějí a radostí, že budeme přijati Pánem? To je křesťanské smýšlení, které nám skýtá pokoj. Jen si musíme dát pozor, abychom se nestali těmi, kteří už chtějí mít pokoj bez ohledu na cenu. O skutečný pokoj a s ním související spravedlnost je totiž třeba bojovat.

Člověk se přirozeně brání myšlence, že by se jej něco podobného mohlo týkat. Přesto je dobré – v době, kdy intenzita špatných zpráv sílí a zdá se, že zlo nabírá vrchu – zaslechnout

Kristovo: „Nebojte se!“ „... nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo – duši zabít nemohou. Spíše se bojte toho, který může zahubit v pekle duši i tělo.“ (Mt 10,28) V tom spočívá duchovní zbroj, odtud se odvíjí heroismus křesťanských mučedníků i každodenní hierarchie hodnot v dobách pokoje.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Co považuji za důležité, hodnotné, za to, co nese záchranu pro mé drahé i mne, a jak velkou cenu to pro mne má, nebo bych chtěl/a, aby mělo?

Přemýšlejme ve svém srdci a ptejme se: „Kde je zakotveno moje srdce?“ Není-li zakotveno dobře, upevněme je na onom břehu a s jistotou, že naděje neklame, protože Pán Ježíš neklame.

Prosme, ať na přímluvu svatých dokážeme v našem životě rozlišovat důležité od bezvýznamného.

Modlitba:

Bože nekonečného milosrdenství, svěřujeme tvé nezměrné dobrotě ty, kteří odešli z tohoto světa na věčnost, kde očekáváš celé lidstvo vykoupené drahocennou krví Krista, tvého Syna, který zemřel na odčinění našich hříchů. Nehleď, Pane, na mnohou lidskou chudobu, bídu a slabost, až staneme před tvým soudem, abychom byli odsouzeni k blaženosti, nebo zavržení. Obrát k nám svůj slitovný pohled, rodící se z něhy tvého Srdce, a pomoz nám jít cestou plného očištění. Nikdo z tvých dětí ať nezahyne ve věčném ohni pekla, kde již není lítosti.

Svěřujeme ti, Pane, duše svých drahých, lidí, kteří zemřeli bez svátostné útěchy, anebo neměli ani v závěru svého života možnost litovat.

Nikdo ať se neobává setkání s tebou po pozemské pouti, v naději, že bude přijat náručí tvého nekonečného milosrdenství. Sestra tělesná smrt ať nás nalezne, jak bdíme v modlitbě a s dobrými skutky, které jsme prokázali během svého dlouhého či krátkého života. Pane, nic ať nás neoddálí od tebe na této zemi, ale všechno a všichni ať podporují naši vroucí touhu spočinout pokojně a věčně v tobě. Amen.

Odpuštění vin²¹

Poslední měsíc v roce nás povede ke každodennímu rozjímání, poznání a konkrétní činnosti, která nám pomůže, aby se naše rodiny i svět kolem nás staly lepším místem k žití.

„Vy se modlete takto: Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno.

Přijď tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi.

Náš denní chléb dej nám dnes.

A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám.

A nevydej nás v pokušení, ale vysvobod' nás od zlého.“ (Mt 6,9–13)

Papež František říká: Vy, drahé rodiny, jste stále na cestě a na stránky konkrétního života nepřetržitě píšete krásy evangelia rodiny. Ve světě, kde občas život a láska vysychá, denně promlouváte o velkém daru, kterým je manželství a rodina. Rád bych zdůraznil, že rodina je velkou cvičebnou vzájemného dávání a odpouštění, bez něhož žádná láska nemůže trvat dlouho. Láska bez dávání a bez odpouštění nevydrží, nevytrvá! V Otčenáši jsou shrnuty hlavní Ježíšovy myšlenky, jež jsou klíčem k pochopení Ježíše samotného. Modlitba má disponovat a vést k odpuštění a milosrdenství. A Otčenáš tyto požadavky obsahuje.

V modlitbě Otčenáš nás Ježíš učí prosit Otce: „Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“ A dodává k tomu: „Jestliže totiž odpustíte lidem jejich poklesky, odpustí také vám váš nebeský Otec; ale když lidem neodpustíte, ani váš nebeský Otec vám neodpustí vaše poklesky“ (Mt 6,12.14–15). Bez odpouštění žít nelze, anebo přinejmenším nelze žít dobře, zejména v rodině.

Hřích je v modlitbě Otčenáš původně vyjádřen pojmem dluh: „A odpusť nám naše dluhy, jako i my jsme odpustili našim dlužníkům.“ V Otčenáši, v této nejpůvodnější křesťanské modlitbě, je tedy hřích představován jako dluh.

Všichni lidé jsou hříšníky a potřebují obrácení a odpuštění, proto Ježíšova modlitba Otčenáš.

Každý den si vzájemně působíme příkoří. Tyto poklesky způsobené naší křehkostí a naším sobectvím musíme zaúčtovat. Od nás se však žádá, abychom rány, které si způsobujeme, vzá-
pětí hojili a abychom porušené rodinné tkanivo neprodleně opět obnovovali. Čekáme-li příliš dlouho, všechno se stává obtížnějším.

21 Téma inspirovalo a více lze k němu nalézt na:

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=22698> (katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra 4. 11. 2015 O odpouštění vin)

<http://katechet.cirkev.cz/kongresy-katechetu/v-celostatni-setkani-katechetu/milan-mico-v-csk/> (Mgr. Milan Mičo, Th.D.: „Odpouštění hříchů a modlitba Otčenáš“)

<http://www.modlitba.cz/texty/clanky/a-odpust-nam-nase-viny.html> (A odpusť nám naše viny... upraveno podle knihy Čtvrthodinka upřímnosti od Józefa Augustina, kterou vydalo KNA)

<http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Odpusteni-Tomas-Spidlik.html> (Tomáš Špidlík: Odpuštění)

<http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Otcenas-a-jeho-komentar-od-A-Scarana-1.html>

Je možné odpustit, aniž bychom se dotýkali ran? Ne, opravdu ne. Nejednou jsou to rány velmi hluboké, přestože snad „zapomenuté“, nebo spíše „zatlačené do temnoty podvědomí“. Chceme-li odpustit našim viníkům staré věci, musíme se vrátit ke „starým zraněním“, od nichž jsme možná utíkali celý život. Odpuštění je těžké proto, že souvisí s dotýkáním se bolestivých míst. Odpuštění bez toho, že bychom si připomínali vlastní rány, je jenom zdánlivé. Takové odpuštění člověka neuzdraví, nepřinese mu žádoucí pokoj do srdce, nenastolí citovou a duchovní vyrovnanost. Podceňujeme rány, které uštědřujeme bližním proto, že nedoceňujeme rány, které jsme dostali.

Hojení ran a rozvazování vin má jednoduché tajemství: nikdy nekončit den bez prosby o odpuštění, bez smíření mezi manželem a manželkou, rodiči a dětmi, mezi sourozenci, mezi snachou a tchyní atd. Naučíme-li se prosit bezodkladně o prominutí a vzájemně si odpouštět, rány se hojí, manželství utužuje a rodina se stává domem, který je kompaktnější a odolává otřesům našich malých i velkých špatností. Není k tomu zapotřebí velkých prohlášení, stačí pohlazení a všechno pomine a začíná se znovu. Nikdy den nezakončit válkou! Naučíme-li se takto žít v rodině, budeme si tak počínat i navenek, kdekoliv se ocitneme.

Mnozí, včetně křesťanů, si myslí, že je to přehnané. Možná jste slyšeli: „Ano, jsou to krásná slova, ale není možné je praktikovat.“ Tak tomu ale díky Bohu není. Přijetí odpuštění od Boha nás disponuje druhým odpouštět. Proto nás Ježíš nechává denně opakovat slova v modlitbě Otčenáš.

Je nezbytné, aby ve společnosti, která je někdy neúprosná, byla místa, jako jsou rodiny, kde se vzájemnému odpouštění učí. **Schopnost vzájemně si odpouštět je součástí povolání a poslání rodiny.** Praxe odpouštění nejenom chrání rodiny před rozpadem, ale pomáhá společnosti, aby byla méně zlá a méně krutá. Ano, každé odpuštění zaceluje trhliny domu a upevňuje jeho zdi.

Je tu i stálá námitka: „Proč to mám být zrovna já, který mám ustupovat?“ Budeš tím větší, čím víc dovedeš odpouštět.

Papež František ujišťuje: Církev, drahé rodiny, je vám stále po boku, aby vám pomáhala stavět váš dům na skále, o které mluvil Ježíš. Ujišťuji vás, že budete-li schopny ubírat se stále rozhodněji cestou blahoslavenství, učit se a vyučovat vzájemnému odpouštění, pak v celé velké rodině církve poroste schopnost dosvědčovat obrodnou sílu Božího odpuštění. Jinak budeme možná krásně kázat a třeba i vyženeme nějakého zlého ducha, ale Pán nakonec neuzná, že jsme jeho učedníky, protože jsme nebyli schopni odpustit druhým a nechat si odpustit od druhých!

Křesťanské rodiny mohou opravdu mnoho vykonat pro dnešní společnost i pro církev. Rád bych proto, aby rodiny znovu objevily poklad vzájemného odpuštění.

K rozjímání a před modlitbou vlastními slovy:

Vyber si jednu z proseb modlitby Páně, tu promysli a pak ji několikrát opakuj před Otcem.

Otčenáš nepotřebuje mnoho slov. Měli bychom se jej modlit každý den – pomalu a vědomě. Je to vzácný poklad, vede nás nejen k jádru naší křesťanské existence. Ukazuje nám také, kdo Ježíš skutečně je, neboť nás uvádí do jeho Srdce.

S tímto úmyslem řekněme společně: „Otče náš, odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“

V modlitbě vlastními slovy se obrať k nebeskému Otci s vědomím, že milované dítě nepotřebuje složité formulace, aby prosilo o něco svého tátu. Stačí mu jediné – být s tátou a volat „táto“. A táta ví...

Modleme se, aby rodiny byly stále více schopny žít a tvořit konkrétní cesty smíření, na kterých nikdo nebude vydán napospas tíži svých vin.

Modlitba:

Na závěr se pomodlete modlitbu Otčenáš.

Inspirace a informace k Roku milosrdenství

Z buly *Misericordiae Vultus*

Ježíš Kristus je tváří Otcova milosrdenství. (čl. 1)

Zvláštním znamením svatého roku je pouť, protože je obrazem cesty, kterou se každý člověk ubírá ve svém životě. Život je putováním a lidská bytost je viator, poutník, který jde po cestě ke kýženému cíli. Rovněž ke Svaté bráně v Římě a kdekoli jinde bude každý muset vykonat pouť podle svých sil. Bude to znamením skutečnosti, že také milosrdenství je cílem, kterého je třeba dosáhnout a který vyžaduje závazek a obět. Pout' je tudíž podnětem k obrácení: prostřednictvím Svaté brány se necháme obejmout Božím milosrdenstvím a zavážeme se k tomu, že vůči druhým budeme milosrdní, jako je milosrdný Otec k nám. (čl. 14)

Kéž slovo odpuštění dojde ke všem a pozvání zakusit milosrdenství nenechá nikoho lhostejným. [...] Tatáž výzva ať dojde i k lidem, kteří podporují korupci anebo jsou jejími spoluviníky. Tato zahnívajících rána společnosti je těžkým hříchem, který volá k nebi, protože podkopává základy osobního i společenského života. [...] Pokud totiž není otevřeně potírána, dříve či později nás činí spoluvinnými a zničí nám život. Toto je příhodná doba ke změně života! Toto je chvíle, která by se měla dotknout srdce. (čl. 19)

Milosrdenství neodporuje spravedlnosti, ale je výrazem Božího zacházení s hříšníkem, kterému nabízí další možnost nápravy, obrácení a víry. (čl. 21)

Odpustky znamenají zakoušet svatost církve, která má účast na všech dobrodiních Kristova vykoupění, aby odpuštění bylo rozšířeno až tam, kam nejdále dosáhne Boží láska. (čl. 22)

Vroucně si přeji, aby křesťanský lid během svatého roku přemýšlel o skutcích tělesného a duchovního milosrdenství. To bude způsob, jak probouzet naše svědomí často ukolébané tváří v tvář dramatu chudoby a jak hlouběji pronikat k jádru evangelia, kde jsou chudí upřednostňováni díky Božímu milosrdenství. Ježíšovo kázání nám předkládá tyto skutky milosrdenství, abychom si dokázali uvědomit, zda žijeme jako jeho učedníci, či nikoli. (čl. 15)

O odpustcích ve Svatém roce milosrdenství

„Je mojí touhou, aby se tento rok stal živou zkušeností s blízkostí Otce, jehož něhu je možné téměř hmatatelně vnímat.

Podmínky (viz *Enchiridion odpustků*)

K získání plnomocného odpustku je nutné – kromě vyloučení sebemenšího zalíbení v hříchu, a to i v lehkém – vykonat skutek, na nějž je odpustek vázán, a splnit další tři podmínky:

vykonat svatou zpověď, přistoupit ke svatému přijímání (vhodné v den, kdy chceme odpustek získat) a pomodlit se na úmysl Svatého otce (Otčenáš a Zdrávas Maria).

Předepsaný skutek

Vykonat krátkou pouť ke Svaté bráně jako projev své hluboké touhy po skutečném obrácení, zamyslet se na téma milosrdenství a vyznat víru modlitbou Věřím v Boha.

Nemocní a nemohoucí mohou obdržet odpustky účasti na bohoslužbách prostřednictvím sdělovacích prostředků a prožíváním svého utrpení jako zkušenosti přiblížení se Pánu, který v tajemství svého umučení, smrti a vzkříšení ukazuje mistrovskou cestu, jež dává smysl každé bolesti i osamění.

Odpustky lze získat i pro zemřelé.

Jak se modlit korunku k Božímu milosrdenství?

Ježíš podrobně vysvětluje, jak se máme modlit tuto modlitbu:

„Budeš se ji modlit **na obyčejném růženci** takto: Nejprve se pomodlíš jeden **Otčenáš, Zdrávas a Věřím v Boha**.

Potom **na zrnkách Otčenáše** budeš říkat tato slova: *Věčný Otče, obětuji ti tělo a krev, duši a božství tvého nejmilejšího Syna a našeho Pána Ježíše Krista na smír za hříchy naše i celého světa.*

Na zrnkách Zdrávasů budeš říkat následující slova: *Pro jeho bolestné utrpení buď milosrdný k nám i k celému světu.*

Na závěr se pomodlíš třikrát tato slova: *Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi a nad celým světem.*“

MUDr. Jitka Krausová OV: Skutky milosrdenství

PROČ vůbec skutky milosrdenství?

„Ach, zase skutky. To jsme ještě v církvi neskončili se skutkařením?! To máme zase ‚páchat‘ dobré skutky?“

„Nejsme už dál? Nepotřebujeme přece návody, co máme dělat, a vodit za ručičku jako děti, snad si ještě máme dát hvězdičku na ledničku?“

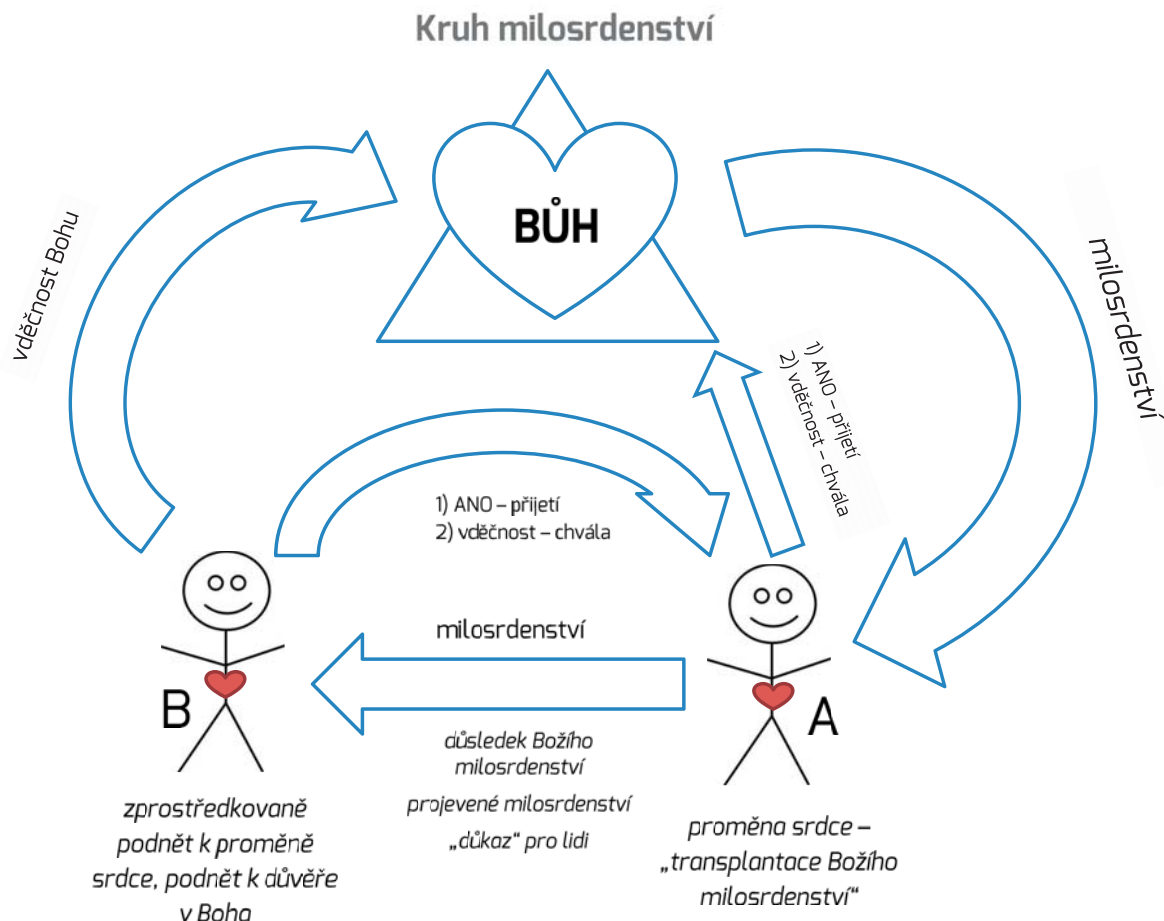
„Vždyť stejně má význam, smysl jen to, co udělám proto, že to tak cítím, jinak je to přetvářka.“

Toto a další jsou námítky, které často slyším od katolíků.

Ale už pro tyto námítky a nedorozumění skrytá za nimi, je nutné psát a přemýšlet o skutcích milosrdenství.²²

Je třeba si uvědomit: **co to vlastně jsou skutky MS, jaká je jejich podstata, kam patří a jaké mají důsledky.**

Pro správnou představu nám pomůže **kruh milosrdenství** – viz 1. obraz.

Základem všeho je Boží milosrdenství, je základem i pro pochopení skutků MS. Boží MS je příklon Božího Srdce k jeho tvorům, k lidem, maličkým. Slovo miseri-cordia = latinsky MS to obsahuje: miseri jsou chudí, slabí, bídni (někdy jsou to i „mizerové a mizery“) a cor je srdce.

²² V textu je použita zkratka MS = milosrdenství.

Je to sklonění se Božího Srdce k ubohým, slabost jeho Srdce pro ně, slitování, něha. Jaké štěstí, že Bůh má pro nás slabost! Pro nás, kteří jsme všichni miseri – chudí, nedostateční v něčem, potřební, a zároveň jsme všichni i hříšníci – mizery a mizerové. ☹ Boží MS je jako sklon matky k dítěti, proto je jedno hebrejské slovo pro MS odvozeno od mateřského lůna. Ukazuje to jeho nádhernou vlastnost – bezpodmínečnost, jako dobrá matka miluje dítě bezpodmínečně a odpouští mu. Ono krásné „miluji, protože miluji“. MS Boží, **milosrdná láska Boží k nám je nejdůležitější Boží vlastností ve vztahu k nám.** (Ex 34,18)

Když Bůh prokazuje člověku (označen A) milosrdenství, je to první část kruhu.

Človíček A odpovídá Bohu, a tak zpětně uzavírá malý kruh, za prvé svým „ano“ – přijetím MS a za druhé vděčností a chválou. Samozřejmě, že k této odpovědi je třeba vidět, poznat Boží MS, což znamená i vidět svou chudobu, své „miseri“ a také tu musí být už určitá dávka pokory, která přijme dar. Pýcha odmítá MS a v konečném nejhorším možném důsledku může pyšný odmítnout i MS = spásu v setkání s Bohem po smrti. (Podobenstvím tohoto je úsek z poslední části Pána prstenů, kdy čaroděj Saruman odmítá Frodovo milosrdenství.) Dotyk Božího MS proměňuje srdce člověka, proměňuje „srdce kamenné v srdce z masa“ (Ez 36,26), proměňuje srdce člověka v srdce více a více podobné Srdci Ježíšovu, aby nakonec platilo Pavlovo „nežiji už já, žije ve mně Kristus“ (Gal 2,20). Dojde k jakési „transplantaci“ Božího Srdce s jeho MS, jak to vidíme na svatých. Není to jednorázové, byť začátek může být někdy mohutná proměna, ale je to proces znovu a znovu (Lk 6,36; Jak 3,17).

Tím ale kruh nekončí. Nemůže. Člověk A dotknutý Božím milosrdenstvím, s počínající nebo už prokročilou proměnou srdce, prokazuje milosrdenství druhému člověku B. To, co dělá, je důsledkem Božího MS, které bylo vždy první. Je to projevené Boží MS skrze lidi, jeho děti – děti jednoho Boha Otce, bratry a sestry Krista (Mt 9,13). Je také důsledkem proměny srdce člověka (a také postupné proměny společnosti kvasem evangelia). Je důkazem pro ostatní lidi, mnohdy silnějším než jakákoliv jiná slova. Bez projeveného MS není skutečné misie, evangelizace, není pravého křesťanství (viz Jak 2,14–17).

Člověk B, kterému jiný projevuje MS, odpovídá na ně opět přijetím a vděčností. Samozřejmě za podmínek podobných jako u přijetí milosrdenství Božího. V ideálním případě vede přijetí MS od člověka dříve či později k rozpoznání MS Božího a k vděčnosti Bohu, čímž se uzavře velký kruh. MS člověka k člověku je zprostředkovaně podnětem k proměně srdce přijímajícího, podnětem k důvěře v člověka a v Boha. Je také podnětem k dalšímu MS jinému člověku C a ten zase k dalšímu člověku D atd., tedy k jakémusi řetězu z kruhů MS.

Ovšem i člověk A, který projevuje MS, se ještě tím samým zpětně sám proměňuje. Sám fakt a proces toho, že projevuje MS, urychluje a zesiluje proměnu jeho nitra. Učí se být milosrdným. Duchovní učitelé vědí, že právě projevené MS urychluje duchovní vývoj, je jakýmsi jeho katalyzátorem. Naopak, kdo jen dostává a nedává, trpí zvláštní poruchou duchovního oběhu a může jakoby zablokovat i Boží MS (podobenství o nemilosrdném služebníkovi Mt 18,23–35; Jak 2,13).

Člověk se učí vše v praxi: modlitbě nejen z knih, to jsou jen dobré mapy, ale modlitbou; milosrdné lásce projevením milosrdenství; určité ctnosti jejím konáním. Vše se pak může „vtělit“, stát se naší součástí, postaru řečeno habitem, stát se naší přirozeností. Takže nejprve jsou jednotlivé skutky štědrosti, pomoci, milosrdenství, pak už určitý styl života a nakonec je člověk štědrý, pomocník, milosrdný. Drobný příklad: Hulvát, který občas vstal v tramvaji a pokračuje v tom, si zvykne a nakonec bude opravdu zdvořilým, bude vstávat bez uvažování, bude to mít už pod kůží. Budeme-li ale jen číst a dnes hlavně diskutovat a diskutovat o lásce, milosrdenství či modlitbě bez praxe ... k čemu to bude?

Vidíme tedy, že projevené milosrdenství, zjednodušeně skutky milosrdenství jsou:

- logickým důsledkem námi přijatého Božího milosrdenství,
- příznakem našeho proměňujícího se srdce,
- projevem pravého pokání – obrácení se k Bohu a k bližním (Mt 9,13; Mt 5,13; Jak 2,13; 2 Sam 22,26; Př 21,21; MS překrývá mnoho hříchů),
- katalyzátorem – urychlovačem našeho duchovního života,
- projevem skutečné křesťanské lásky k druhým,
- prostředkem evangelizace i proměny společnosti,
- prostředkem naší proměny a uzdravení (viz dále),
- projevem naší lásky k Bohu a ke Kristu.

Přeneseně jsou příspěvkem ke změně společnosti – skrze řetězce dobra a tvorbu „ostrůvků pozitivní deviance“, což jsou ostrůvky kladné odchylky od kultury výkonnosti, zásluh, lži až civilizace smrti, pozitivní ostrůvky šířící kulturu života a lásky. Kéž by těmito ostrůvky byly naše rodiny a farnosti.

Ale co ta častá námitka: „Prostě dělám, co cítím, jinak je to přetvářka; buď to tak cítím, pak je to ze srdce, nebo to nemá cenu“?

To je prostě nedorozumění. Velmi časté je hlavně u odpouštění, „necítím to, není mi milý, sympatický, tak přece nemohu odpustit, tak jsem neodpustila, i když jsem chtěla a chci“ ... Biblické ze srdce rozhodně neznamená hlavně emoce, ale nitro, hlubin. (Emoce Starý zákon kladl do vnitřností, útrob. Kralická bible ještě používá výraz střeva.) Rozhodl jsem se odpustit, dát ti to a to, projevit milosrdenství – upřímně. Dělám to proto, že to potřebuješ, anebo proto, že to potřebuješ, a zároveň proto, že Bůh odpouští a je (k nám) milosrdný = pro Boží lásku, pro Ježíše Krista. (Židé říkávají pro jméno Išéma – myslí se Jméno Hospodina, to, že On je milosrdný.) Dobré emoce v tom mohou být přítomny od počátku (Samaritán byl pohnut, Ježíš byl pohnut u vdovy s mrtvým synem), ale nemusejí tam nutně být, mohou přijít až v procesu a může to trvat dlouho. Dlouho mohou trvat i negativní emoce, odpor. To není důvodem k tomu, abych neodpouštěl nebo nebyl milosrdný. Francouzské přísloví říká: „Udělej, co je třeba, a stane se, co se má stát.“ (Tady se stane tvá postupná proměna.) Kdyby se sv. František řídil jen emocemi a ne svým srdcem – hlubinou, tak by nepřemohl svůj přirozený odpor a nepolíbil malomocného. To byl důležitý moment v jeho vývoji a kdo ví, jak by to bylo jinak dál.

Lidé jsou od přirozenosti různí, mají různé vrozené temperamenty, které už vidíme na miminkách, mají různě vyvinutou a různě pokřivenou či pozraňovanou emocionalitu, ale to neznamena, že jedni mohou být milosrdní, protože jsou sentimentální citlivky, a druzí nemusejí, protože jsou třeba racionální a flegmatici. O to nejde. Jde o postoj! Trochu si to přiblížíme zjednodušeným schématem lidské motivace.

V lidské motivaci jsou vrstvy – viz 2. obraz.

Úroveň	Proč NE	Zdroj motivace	Proč ANO
3. úroveň „křesťanská dospělá“	Bůh NECHCE, a proto...	<i>Boží láska, proměněné srdce</i>	Bůh CHCE, a proto...
Mezistupeň nezralý „křesťanský“	NESMÍM, protože...	<i>Zákon, peklo</i>	MUSÍM, protože...
2. úroveň „dospělá“	Já NECHCI	<i>Osobnost, rozhodnutí, postoj</i>	Já CHCI
Mezistupeň	NESMÍM	<i>Trest, odměna</i>	MUSÍM
1. úroveň „dětská“	Mně se nechce... Nemám rád...	<i>Gusta (chutě) Pasivita „se“</i>	Mně se chce... Mám rád...

Jestliže v 1. vrstvě SE MI NECHCE, nemám tedy přirozené hnutí k dobrému skutku, ale přesto rozeznávám potřebu pomoci a rozhoduji se ve 2. vrstvě, že CHCI pomoci – a podle toho pak konám, je to ze srdce. Přetvářka by byla, kdyby v 1. a 2. vrstvě bylo NE, ale udělal bych to, a jen proto, abych dosáhl nějakého jiného cíle, měl z toho nějaký zisk (být hodný k někomu, kde z toho je či bude zisk nebo ze strachu nebo i dělat jako farizejové skutky před lidmi, aby mne chválili – ne aby viděli světlo lásky a chválili Boha). Samozřejmě lidské motivace jsou často hodně smíšené a postupně se očišťují. Vždy máme v sobě dětskou vrstvu – tzv. gusta, chutě (proti gustu není dišputát), a to i v době svatosti, a je to dobře. Jsme lidé, ne roboti, máme třeba rádi čokoládu (jako Matka Tereza) či chřest (jako Jan od Kříže), líbí se nám ta a ta hudba, je nám to či ono sympatické. Dětská vrstva sama je v pořádku, jen nemůže vládnout, rozhodovat. Od toho je vrstva dospělá. Pokud rozhoduje jen to, co se mi líbí a co musím, jsem nezralý. Mnoho manželství ztroskotává na nezralosti a neukázněnosti partnerů, kteří se nenaučili žít z vyšších vrstev motivace. Nežijí-li tak v běžném životě, sotva toho dosáhnou v mimořádné situaci (třeba zamilování mimo manželství či při dlouhodobé nemoci manžela).

Je důležité si uvědomit, že dnešní doba uznává návody know-how a tréninky snad ve všem možném i nemožném, včetně osobního růstu – jen v tom, co se týká dobra, ctnosti, MS to neuznává a někdy v tom vidí i něco zastaralého, až ze středověku. A přesto je život křesťana spjat s tréninkem, askesí = cvičením, je během na dlouhou trať a bojem. Jinak to nejde. Bez askese,

bez nároků na sebe sama, bez ukázněnosti není možný pravý lidský život, natož manželství, to tvrdí i nevěřící psychologie. A návody samy? Svatý Augustin řekl: „Miluj a dělej, co chceš.“ OK, naprosto souhlasím, to je dokonalý návod – jenže to znamená: opravdově miluj dokonalou láskou Boha a lidi, pak samozřejmě budeš dělat vše jen z lásky. Citát sv. Augustina se dnes ale vrací v karikatuře: „Když někoho miluji, tak můžeme spolu spát, tak mohu to a to, a když necítím lásku k někomu, tak nemusím, ba ani nemohu!, aby to nebyla přetvářka,“ udělat mu nějaké konkrétní dobro. Falešný pojem lásky se stává zástěrkou a posazujeme na trůn své duše emoce a své ego, a přitom si myslíme, že chceme být jen pravdiví a upřímní. Proč se nám nelíbí, když nás dítě v zlosti nakopne – měli bychom ho přece pochválit za pravdivost a upřímnost, ne? Lidé, pokud nedošli k čistotě lásky, potřebují prostě určité návody. Vždyť i desatero je komentář k dvojjedinému přikázání lásky. Když miluješ člověka, tak to vlastně znamená co? Že ho nezabiješ atd. A musí přistupovat ještě další výklady desatera pro zatím slabé v lásce. Konečně i podobenství o posledním soudu či blahoslavenství jsou návody. Celé kázání na hoře je možné vzít jako návod – proč Pánu nestačilo říci jen: „Miluj“?

Problémem naší doby je někdy i to, že se hroutíme z toho, že nejsme rovnou olympijskými přeborníky v lásce, v modlitbě, v milosrdenství, ale trénink odmítáme jako zastaralý. Takže pojďme pokorně, tj. v křesťanské realitě, v pravdě o sobě, Bohu a druhých trénovat v našem životním maratónu!

KŘEŠŤAN ŽIJE Z BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ
(A Z MILOSRDENSTVÍ DRUHÝCH, KTERÉ PŘIJÍMÁ)
A ŽIJE, PROJEVUJE MILOSRDENSTVÍ.
Z milosrdenství a S milosrdenstvím. Z – S.

- » *Přijímám Boží milosrdenství? S vděčností?*
- » *Přijímám milosrdenství druhých lidí? S vděčností?*
- » *Projevují milosrdenství druhým? Jsem si vědom, že je to pokračování Božího milosrdenství?*
- » *Jak vypadá můj život a rozhodování podle schématu motivace?*
- » *Toužím žít Z a S?*

ODKUD jsou skutky milosrdenství? Podobenství o posledním soudu

Mt 25,31–46

Toto podobenství je podkladem tradičního počítání skutků MS v učení církve. Samo je zvláštní, není vzato z běžného života jako mnohá jiná podobenství, ale z apokalyptické scény. Zároveň pokud ho čteme nahlas, vynikne opakování, jakoby jakýsi „malý katechismus“, kdy si opakováním vrýváme do paměti. Syn člověka je tu králem, soudcem a hlavně pastýřem. Přes velkolepou apokalyptickou scénu se pozornost obrací k „maličkým“. Je tu jakýsi protiklad velkolepých očekávání spjatých s koncem světa a na pohled bezvýznamných maličností, jakoby důležitějších než zájmy „veškerých shromážděných národů“. Ježíš rozhodně nestojí za

příslovím: Když se kácí les, létají třísky. Osud jednotlivých třísek je naopak rozhodující. Tím, na kom a na čem nakonec záleží, je vztah k maličkým. Poslední soud tak specifikuje, CO je tím důležitým a CO je třeba dělat. A to hlavní je identifikace Krista s maličkými. „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.“ Tedy ne jako byste mně učinili!! Žádné jako, žádný symbol, ale tvrdá realita. MNĚ jste učinili a ANI MNĚ jste neučinili. Tak jako není: „toto je jako moje tělo“, tak neplatí „jako byste to mně učinili“. Ztotožnění Krista s chudými, nepatrnými, maličkými, s těmi, kdo potřebují milosrdenství, je, když to domyslíme, naprosto převratné a vzbuzuje závrať. Jeho přítomnost mezi námi je samozřejmě zcela zvláštním způsobem v Eucharistii, ale pak také v Písmu, v církvi – Kristově těle, ve společenství věřících (kde jsou dva nebo tři...) a v maličkých... Samozřejmě je těžké vidět duchovním zrakem Krista v našich bližních a v některých chudých zvláště, až bychom k tomu potřebovali silné duchovní brýle či mikroskop. Někdy může prakticky pomoci rozjímání podle hnutí Focolare, kdy můžeme vidět v konkrétním člověku Ježíše opuštěného (nebo zraňovaného hříchem). Sv. Kamil e Lellis (1550–1614 Itálie), kněz a zakladatel kamiliánů, služebníků nemocných, si často klekl k lůžku nemocného, kterého ošetřoval, a adoroval Krista v něm nebo i upadl takto do extáze jako jiní mystikové u svatostánku. A nedělejme si iluze, neošetřoval příjemné andělské lidi, ale chudé a tehdejší bezdomovce se vším všudy.

Ovšem člověk je člověk. Kdosi řekl, že člověk je výkonný stroj na bludy, výmluvy a způsoby, jak ze zlého udělat zdánlivě dobré a zbožné. Od dob prvních staletí se traduje velmi obecně i výklad, že maličtí jsou samozřejmě jen křesťané, chudí křesťané (sv. Jan Zlatoústý). To bylo dobré. Ale dlouho do středověku převažoval nad ním ještě jiný názor, že maličkými jsou myšleni jen chudí pro Krista – mniši apod. Rozšíření na nevěřící nebylo vůbec v tehdejších myšlenkovém obecném obzoru. Později byl rozšířen názor, že „Turek může udělat, kolik chce dobrých skutků, a není mu to nic platno“ (Luther) nebo v katolickém pojetí přívětivěji, že tak si nevěřící zaslouží od spravedlivého Boha, který vše odměňuje, více milostí pomáhajících mu k nalezení pravé víry, event. aspoň požehnání zde na zemi. Až ve 20. století vidíme v podobenství za všemi národy, které jsou předvedeny, opravdu všechny, a všichni lidé jsou tedy posuzováni kritériem milosrdenství.

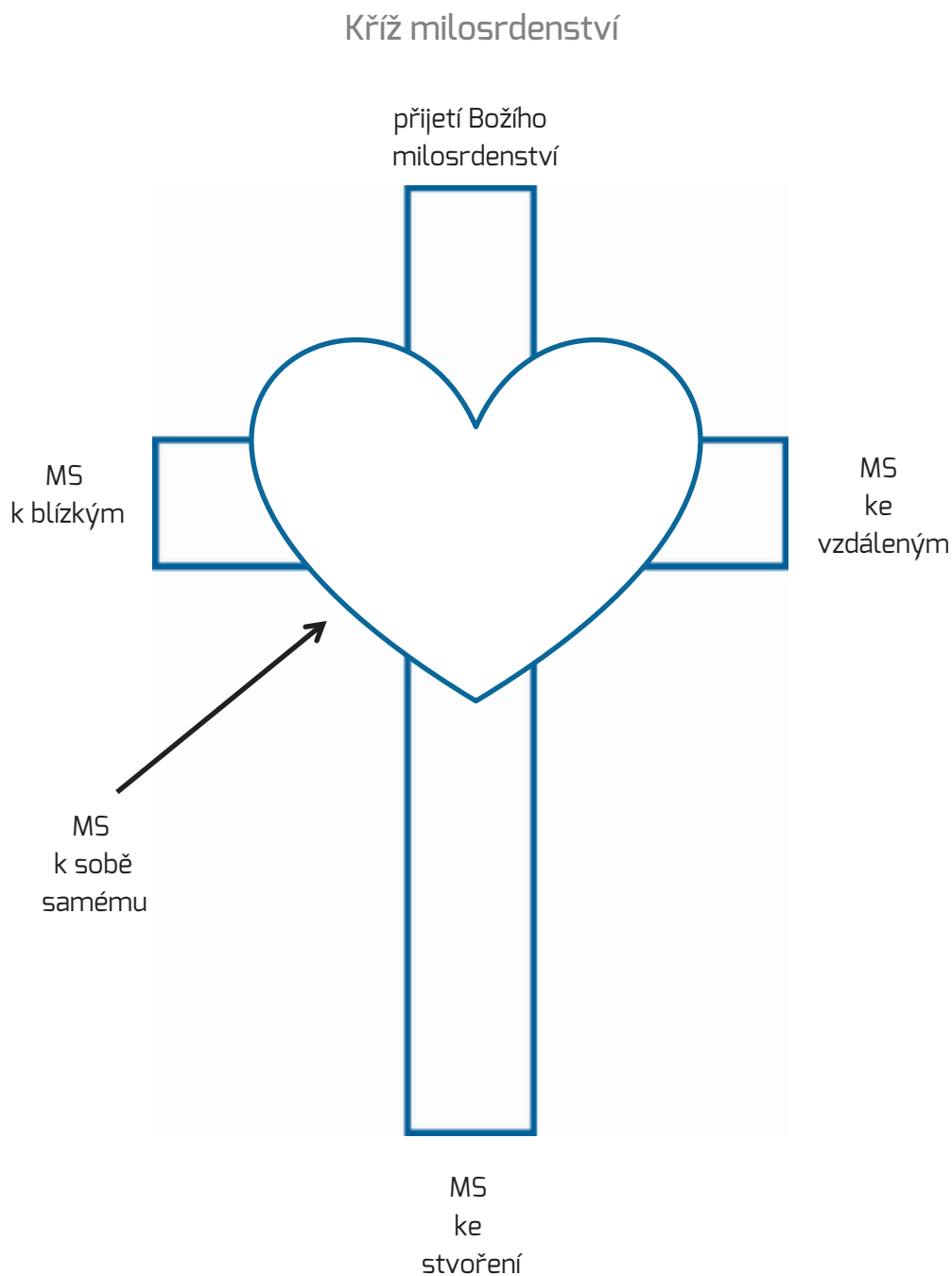
Skutky milosrdenství tedy „vymyslel“ sám Ježíš, jsou konkrétním kritériem a týkají se dle dnešního pojetí všech lidí. Identifikace Ježíše s maličkými není jen „jako“, ale je závratně skutečná.

- » *Rozjímal jsem někdy toto podobenství? Vztáhl jsem jej na svůj život – zkusil si představit, co mi řekne Ježíš?*
- » *Jak moc vnímám či nevnímám Ježíše v maličkých?*
- » *Jak prokazují lásku Ježíši přímo a konkrétně?*

KOMU prokazovat skutky milosrdenství?

Nechci tu řešit jednotlivé případy, o nichž lze diskutovat donekonečna. Vždyť záleží na mnoha okolnostech, kdy nejdůležitější je fakt „bližní“ a „maličký“ a to, kam jsem dorostl v lásce a moudrosti.

Chci poukázat na něco jiného. Ukážeme si to na tzv. **Kříži milosrdenství** – obraz č. 3.

Seshora přijímáme Boží milosrdenství = horní rameno kříže. Horizontální rameno je milosrdenství vůči lidem. Levé rameno je milosrdenství vůči našim blízkým (i rodině, manželovi, tchyni!), pravé rameno vůči vzdálenějším až vzdáleným (chudí ve společnosti až po pronásledované bratry a sestry v Iráku či hladovějící a trpící ve světě). Dolní část ramene kotví kříž

v realitě (vždyť ani na Golgotě kříž nenesli andělé nad zemí!) a také znázorňuje naše milosrdenství vůči mimolidskému stvoření – zvířatům, rostlinám, přírodě. Uprostřed, kde se protínají břevna, je naše srdce. I vůči sobě pak máme prokazovat milosrdenství – znázorňuje šipka. Kříž zároveň znázorňuje, že milosrdenství není lehké a často může být křížem (křížuje, tj. kříží naše představy a touhy třeba po tom, co bych si mohl pořídit, jak bych pro sebe mohl využít čas, jak bych mohl zchladit své emoce atd.). „Vezmi svůj kříž na sebe každodenně“ s cílem „spolu s Ním jsem ukřižován“ stále platí.

Náš kříž může být deformován, může mu chybět některé rameno nebo být hodně zakrnělé či patologicky zbytnělé a pak je to kříž mrzáček. Někdo by se rozdal pro „cizí“, ale v rodině je hrubý a kašle na potřeby manžela/ky, jiný zase vše jen pro rodinu a známé, takové milé křesťanské ghettíčko, další vše pro kočku nebo pejska a na lidi mu nezbyvá, jiný nepovažuje krutost ke zvířatům ani za hřích. (Pozor, je to hřích! Hospodina zajímalo i trápení vola mlátícího s náhubkem, aby nemohl žrát, a křik stvoření k němu volá. Týrání zvířat je urážka Tvůrce života.) Někdo rozdává peníze i svůj čas a cit bez rozumu a zanedbá své povinnosti třeba vůči rodině. Atd.

» *Jak je tomu s mým křížem? Jak vypadá? Nemá někde zakrnělé rameno? Nepotřebuje nápravu, rehabilitaci či přímo operaci?*

Ještě důsledky skutků milosrdenství...

Zvláštní zaslíbení pro milosrdné – milosrdenství Boží a uzdravení

V dnešní době zvláště toužíme po uzdravení všech našich ran. Někdy máme před očima falešný příslib rychlého, zázračného uzdravení ze všech ran a jednou pro vždy, kdy už vůbec jako by nebyly. To je mimo realitu a nesouladí s Kristem, jenž má rány i na oslaveném Těle! Jediné opravdu uzdravené rány křesťana jsou ty, co jsou proměněné. I naše uzdravené, proměněné rány mohou také někdy bolet (jako jizvy při změně počasí) a především jsou samy ve spojení s ranami Krista zdrojem uzdravení dál. Kromě toho jsme všichni lidé zranění, zraňování a zraňování budeme a zároveň jsme všichni zranili, zraňujeme a budeme zraňovat. Sorry, je to tak. Kdo nechce být zraněn, nesmí žít a už vůbec nesmí někoho nebo něco milovat. Navíc některá zranění jsou nutná, nehříšná, a naopak nezranit by bylo hříchem. (Představa, že děti lze vychovat bez frustrace a zranění, je směšná. Už to, že musejí do školy, „zraňuje“; výběr jednoho chlapce zraní druhého, nutnost upozornit na hřích zraní; nedáme peníze na drogy – zraní; nepustíme 14letou dceru pod jeden stan s klukem – zraní ji to atd.) I Ježíš zranil svou matku a pěstouna – viz scénu s nalezením v chrámě a Mariino „s bolestí jsme tě hledali“, a přesto to bylo nutné k uvědomění si, koho vychovávají.

Přesto jsme také lidé, kteří byli uzdraveni, jsou uzdravování a budou uzdravováni.

Boží MS nás uzdravuje.

Naše MS uzdravuje ty, jimž je projevováno.

Skrze MS, které projevujeme druhým, jsme uzdravováni my sami.

Viz Izajáš 58,7–12, prosím, přečtěte si. Jsou tu úžasná přislíbení milosrdným... „Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána... tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: ‚Tu jsem!‘ ... vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne... Hospodin tě povede neustále... nazvou tě tím, kdo zazdívá trhliny“ Tato nádherná cesta uzdravení skrze MS se mi dnes zdá být jakoby v pozadí za touhou po rychlém, bezbolestném uzdravení. Kéž se mýlím.

Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství...

Dojít Božího milosrdenství a zhojit své rány, proměňovat se, jak nádherný příslib pro projevované milosrdenství.

- » *Toužím po uzdravení?*
- » *Vidím v něm i proměnění svých ran ve spojení s Kristovými ranami (a s ranami Srdce jeho Matky)?*
- » *Co mi říká tato nabídka cesty uzdravení?*

JAK konat skutky MS

Michelangelo kdysi napsal v jednom sonetu: „příkré jsou schody do cizího domu a **hořký je chleba milosrdenství**“...

Nemohu podat jasný návod, jak konat – jen několik připomínek:

- Budme si vědomi, že první je vždy MS Boží a vůči němu jsme vždy dlužníci.
- Berme možnost pomoci, možnost být milosrdní jako privilegium a pozvání zde zastupovat Krista (nedokonale) – je to posvátná služba, i kdyby doslova smrděla.
- Zkusme, nakolik nám to jde, v modlitbě uvidět Ježíše v tom, komu prokazujeme MS.
- Pokusme se vcítit do příjemce, jeho pocitů, jeho studu.
- Nikdy neslužme chudým seshora jako páni, ale budme na jedné rovině nebo služebníky (parafráze sv. Vincence z Paul), pak snadněji nám „odpustí“ naši pomoc, méně je zraní.
- Nevycítejme si, když to nedopadne, jak jsme chtěli. Dělán, co mohu, a ostatní odevzdám Bohu.
- Nezapomínejme, že o všech lidech platí slova z básně V. Dyka o „neobratné lidské ruce“, která pohladit chce a udeří... Není to důvod snahu o MS zabalit.

Ke konkrétním skutkům MS

„Vroucně si přeji, aby křesťanský lid během svatého roku přemýšlel o skutcích tělesného a duchovního milosrdenství.“ (papež František v bule *Misericordiae Vultus*)

Skutky tělesného MS:

- dávat najíst tomu, kdo má hlad, a napít žíznivým (v tradici jsou to dva skutky)
- odívat toho, kdo nemá co na sebe
- přijímat cizince (postaru ty, kdo nemají přístřeší)

- pomáhat nemocným
- navštěvovat vězněné (postaru vysvobozovat zajaté)
- pohřbívat mrtvé

A protože spojením 1. a 2. máme 6 skutků, přidejme do tradičního počítání 7 skutků jako bonus jeden skutek z židovství:

- pomoc uzavřít manželství (postaru dát dívce věno, aby se mohla provdat)

Skutky duchovního milosrdenství:

- učit neznalé
- radit pochybujícím
- napomínat hříšníky
- těšit sklíčené
- odpouštět urážky (postaru křivdy ochotně odpouštět)
- trpělivě snášet protivné lidi (postaru trpělivě snášet protivenství)
- modlit se k Bohu za živé i mrtvé

Skutky tělesného MS odpovídají na základní potřeby člověka: potřebu života samého, bezpečí, svobody, důstojnosti, smyslu, společenství, nesmrtelnosti.

Skutky duchovního MS odpovídají na základní potřeby plnosti života a na jiné úrovni.

I. sytit hladové a napájet žíznivé – základní potřeba: život sám

Starobylý a základní skutek, základní proto, že mnohdy přímo zachraňuje život. A po staletí znamenal i v Evropě přímo toto. Na světě i dnes lidé přímo hladoví, tj. nemají co jíst nebo jedí stravu s nedostatkem základních živin. Jestliže dítě nemá dostatek bílkovin, nerozvíjí se mozek tak, jak má. Jeho život je tak pozměněn nastálo. Programů na pomoc hladovějícím nebo na pomoc získat vodu pro chudé oblasti (Haiti, Afrika) je mnoho.

Bude se o tom jistě během roku vícekrát hovořit. Všimněme si proto nyní jen levého ramene – nejen sbírky potravin pro bezdomovce, ale třeba i děti ve školách bez oběda. Jak mnoho dětí nemá obědy, někdy rodiče skutečně nemohou, jindy sice peníze promrhají, ale děti za to nemohou a vzít je všechny jejich rodičům (jak jsem taky slyšela) není řešení. Zadejte si, prosím, na internetu www.obedyprodeti.cz. Je mnoho rodin, které vůbec zápasí s výdaji za potraviny, když zaplatí energie a nájem – vícečetné rodiny, samoživitelky, kde otec třeba neplatí, osamělí důchodci... Často je to tichá, zakřiknutá chudoba, která se stydí žádat o pomoc. Rozhlédněme se v sousedství, ve farnosti... Co třeba ze začátku zkusit nabídnout, co upečeme, naše marmelády atd. Zkuste zapojit detektivní um a kreativitu lásky.

Ale lidé hladoví a žízní i po mnohém jiném. Už Matka Tereza upozorňovala, jak je bohatý Západ chudý – na lásku, vztah, pozornost, čas. Staří, děti, osamělí, ale i ti nejbližší jako by němě

volali: „Hladovím, všimni si mne, měj pro mne chvílku! Žízním po lidském slově, úsměvu, pohledu.“

Nezapomínejme na levé rameno!

Izajáš 58,7: „Cožpak nemáš lámat chléb hladovému ... **nebýt netečný k vlastní krvi?**“

» *Vím, po čem hladoví a žízni můj manželský partner?*

» *Vím, po čem hladoví a žízni mé děti?*

» *Vím, po čem hladoví a žízni moji rodiče, prarodiče, rodiče manžela? Co s tím?*

» *Neskrývám před svým manželem/kou, po čem hladovím já? (vždyť máme vše sdílet v manželství, takže i potřeby a bolesti)*

» *Beru na sebe kříž milosrdenství k hladu a žízni manžela, manželky (sex. hlad, hlad po popovídání, po pohlazení jen tak, slově uznání, pochvaly...)?*

II. šatit nahé – základní potřeba: důstojnost člověka

Oděv je základní prostředek zajišťující teplo, ale zároveň je **základním projevem lidské důstojnosti, její ochranou**. Ne nadarmo ti, kdo chtějí ponížít člověka, zničit jeho odpor, jej svléknou. Když se dívám v křížové cestě, jak našemu Pánu svlékli šat, ponížili Pána vesmíru!, bolí mne to a vidím za tím i všechny jeho ponížené bratry a sestry. Vybaví se mi příběh, kdy nacisté ponížili rabína, svlékli ho a chtěli, aby přednesl své kázání. Chtěl aspoň svůj klobouk. No dali mu ho (bude větší prča, že) a on řekl: „Mé kázání mělo být: Člověk je obraz Boha.“ Oděv = základní důstojnost. **Ponížít člověka znamená ponížít obraz Boha, znamená tedy i ponížít Boha**, je to určitá svatokrádež. ČLOVĚK JE IKONA.

Dát oděv znamená dát základní důstojnost, bránit ponížení. Třeba i pomoci dětem z chudých rodin, aby nebyly zdrojem šikany ve škole, protože mají jen oblečení „socky“, což znamená dát jim něco dražšího, pěkného, co může pozvednout důstojnost a být zábranou zraněním ve vývoji osobnosti.

Nahota je také bezbrannost. Stržení oděvu u Pána jistě otevřelo polozaschlé rány po bičování, způsobilo další bolest. Jakékoli „svlékání“ druhých beztaktností, všetečností či pomluvkami je právě toto. (V židovství se považuje hřích, když zostudíme, zahanbíme druhého tak, až mu vstoupí krev do tváře nebo zbledne, jako by byl bez krve – za druh zabítí. Koresponduje to s evangeliem.) **MS je taktní, přikrývá pláštěm taktu**, nese plášť jako synové Noeho, kterým přikryli svého opilého obnaženého otce.

» *Jak můžeme pomoci konkrétně šatit? Nedávám do sbírek jen to, co už sotva lze použít?*

» *Kolik mi leží v šatníku, co na sebe nevezmu celý rok a není to k jednorázovým příležitostem (pohřeb apod.)? Věci, které neslouží, neplní svůj účel před Bohem. V určitém uvažování mi proto ani nepatří, vždyť vše patří Hospodinu, a co je mé, je mi jen svěřeno.*

» *Jsem taktní člověk nebo se o to snažím?*

» *Jak projevuji takt právě v rodině?*

- » *Znám slabá místa svého partnera, dětí, rodičů, tchyně atd.? Známe je proto, abych je NIKDY nepoužil, nebo naopak je použiji k ponížení partnera? To je „zabití“ slovy.*
- » *Jak používám plášť milosrdenství v rodině konkrétně?*

III. přijímat ty, kdo nemají přístřeší – základní potřeba: bezpečí

Přístřeší, bydlení, domov znamená ochranu před světem, bezpečí. Je to opět základ, aby člověk skutečně žil a aby nebyl ve světě jen vykořeněným a bezbranným cizincem. I náš Pán byl uprchlík, který žil v emigraci roky svého dětství. O cizincích, běžencích a uprchlících se jistě bude ještě hodně psát. Přiznávám se, že pro mne s židovskými kořeny je to zvlášť bolestné téma. Co vše se říkalo o židovských uprchlících před nacismem, jak je mnohé země nepřijímaly, jaké byly tragédie na hranicích Švýcarska atd.

Myslím také na akce Mojžíš ad., kdy Izrael leteckým mostem dopravil prakticky všechny ohrožené bratry Židy z Etiopie do Izraele, ačkoliv byli černí – geneticky tedy ne Židé, nemluvili hebrejsky, mnozí byli analfabeti, znali jen své políčko a kozu, kterou chtěli propašovat do letadla, jejich židovství znalo jen tóru = 5 knih Mojžíšových, další části Bible už neměli, natož talmud! Nesdíleli kulturu, stáli moc peněz a dodnes jsou problémy. Ovšem byli ve vážném ohrožení a bratři ve víře. To stačilo.

Potřebují snad tzv. křesťanské národy Západu genocidu křesťanů přímo u nás, aby skutečně pomohly? Nemají i křesťané strach z cizorodé kultury křesťanů z Východu a z nebezpečí od nich? **Odvaha není nebát se, nemít strach, ale mít strach, vidět důsledky, a přesto jednat, jak je třeba.**

Odvahy je zde třeba i u jiných projevů MS, **odvahy překonat svůj strach, nechuť k jinosti, k narušení svého klidu a pohodlí.** Přístřeší – domov znamená i mír, místo, kam patřím bez toho, že si to musím stále zasloužovat, prostě patřím, kde si mohu odpočinout. Je třeba tvořit domov doma, je třeba tvořit domov návštěvě, dočasnému hostu. Je třeba tvořit domov ve farnosti.

- » *Jak tvořím doma domov, místo, kam patřím, pro manžela/ku, děti, další členy rodiny?*
- » *Budou děti vzpomínat na doma jako na domov, nebo jako na místo tlaku na výkonnost, dokonalost, či místo neklidu?*
- » *Jak přijímáme pohostinně návštěvy nejen do bytu, ale do domova?*
- » *Koho můžeme přijmout do bezpečí a tepla domova, být přechodně? (starého, osamělého, kamarádku, kamarády svých dětí být sociálně slabé?)*
- » *Jak přijímám v srdci jiné, „cizí“? Nezapomínám, že my všichni jsme skrze Izrael byli cizinci a jinými v Egyptě, že jsme jako křesťané občané tohoto světa a zároveň cizinci?*

IV. navštěvovat nemocné – základní potřeba: společenství a smysl

Nemocný je ten, kdo ne-může nebo může jen částečně, kdo je slabý. Příčina může být různá. Klasická návštěva s kytkou je důležitá, ale je třeba se ptát, co ne-mocný skutečně potřebuje. Potřebuje konkrétní pomoc? Nakoupit, vyprat, umýt podlahu atd., anebo spíš pozornost,

čas, vyslechnout trpělivě, společně se pomodlit... **Ne-mocný je i starý, slabý, opuštěný, osamělý. Často je ne-mocný ten, kdo je nezaměstnaný** a cítí se vyřazen, i když nemá zdravotní diagnózu. Přesto ne-může, co by dle nás i mohl; je zablokovaný pocitem nesmyslnosti, bezbarrannosti k osudu. Možná právě potřebuje povzbudit, vyslechnout a zapojit někde do společenství či aktivity. Navštívit lze i moderními komunikacemi. **Důležité je být S ne-mocným.**

Ne-mocnému můžeme pomoci nalézt **smysl, význam jeho potíží ve spojení s křížem Krista a modlitbou a obětí utrpení na konkrétní účely**, potřeby někoho určitého, farnosti, církve, světa. **Jak moc slabý člověk potřebuje vědět, že je užitečný a pro někoho důležitý.** Prosme o modlitbu, pomoc. Ne-mocní jsou součástí armády církve, její logistikou (spolu s kláštery). Je třeba jim i děkovat.

- » *Kdo je můj ne-mocný, náš ne-mocný? Máme v rodině, v sousedství, ve farnosti, v práci, jinde?*
- » *Co mohu udělat pro ne-mocného, a hlavně, co skutečně potřebuje a chce?*
- » *Prosím ne-mocné o modlitbu, děkuji a vyzdvihuji jejich službu v církvi?*
- » *A co když je nemocen někdo v rodině, zejména žena? Nemáme pocit, že i nemocná by mohla zvládnout vše sama? (z praxe: „v horečkách a v závratích jsem musela udělat aspoň základní jídlo manželovi a dětem, protože je to povinnost ženy...“)*
- » *A co když jsem já nemocen/na, jak stonám, jaký jsem nemocný? Chovám se v nemoci jako křesťan, nebo se neliším od světa?*

V. vysvobozovat zajaté – základní potřeba: svoboda

Vím, že jsem zvolila název skutku postaru, ale to není od věci. Za prvé i v našem světě je ještě mnoho otroků v Africe, v Asii, v Evropě sexuálních otrokyň nebo lidí žijících v zotročujících podmínkách. Neuvědomujeme si to, dokud se nás to nějak blíž nedotkne. Osobní svoboda je nám už samozřejmostí, ano, **je to základní potřeba a ta chybí ještě mnoha lidem.** Svoboda bezprizorného dítěte na ulicích velkoměsta v Jižní Americe nebo v Rusku není svobodou, ale zotročením z podmínek. Běžně jsou to už 7leté děti, někdy v doprovodu těch starších i ještě mladší. Představte si své děti a vnoučata.

A pak tu jsou otroci podmínek, neřestí, závislostí, návyku a otroci hříchu. Můžeme-li jim pomoci jakkoliv, je dobře. Ovšem ona pomoc nemá být medvědí službou, která zakrývá třeba alkohol v zaměstnání, aby se dotyčný mohl ještě víc propít, nebo dávání peněz gamblerovi. Je třeba zapojit dolní břevno kříže – rozum, realitu. **Milovat hříšníka, nenávidět hřích a nepomáhat hříchu.** Je třeba rozlišovat, kdy a jak mohu pomoci, kde pomoc má smysl, kde je zhoršením, kde v (lidsky) beznadějně situaci můžeme pomoci jen v základním, včetně zachování minima důstojnosti (chronický neléčící se alkoholik-člen rodiny).

Samozřejmě souvisí vysvobozování i s odpouštěním, pouštěním z klece neodpuštění sebe i druhé, pouštěním z klece předsudků a pout „měl by...“.

Bůh stvořil člověka svobodného a respektuje jeho svobodu. A my?

- » *Znám někoho zotročeného čímkoliv? Modlím se za něj? Mohu mu nějak pomoci nebo těm, kdo jsou jeho otroctvím postiženi?*
- » *Odmítám milosrdně a odvážně podporovat hřích?*
- » *Necítí se můj manžel/ka nebo děti zotročené? Nejsem vládce s nároky?*
- » *Ten, kdo sám svoboden, ctí svobodu druhého... Nejsem v nějakém otroctví nebo si s něčím, co může zotročit, zahrávám? S čím? (alkohol, porno, sázky, dluhy, hry, počítač...)*
- » *Jak se podílím na proalkoholní atmosféře ve společnosti?(odposlechnuto v lázních: „... a co si, evanjelík, a ne katolík, že nepiješ?“) Jak podpořím člověka s problémy s alkoholem ve společnosti? Dokážu si představit abstinenci ze solidarity s druhým?*

VI. pohřbívat mrtvé – základní potřeba: nesmrtelnost člověka

Pohřeb je ve starých kulturách vždy dokladem lidskosti, víry v nadpřirozeno. Strašný trest a zároveň hanba pro rodinu bylo člověka ani řádně nepohřbít bez rituálu – jen „jako zvíře“. Odporuje to vědomí nesmrtelnosti, tomu, že člověk je víc než zvíře a nekončí smrtí. Dnes je ale smrt bez jakéhokoliv rituálu častá a bohužel naše země je na předním místě v úmrtí bez pohřbu. Účastnit se pohřbu je skutek MS. Ale je třeba **pomoci už před pohřbem** se zařizováním, s péčí o děti, s vařením, aby to nejbližší rodina mohla zvládnout a vzpomínat. Je dobré **neskončit s pohřbem** a sousedům, přátelům nabídnout pomoc i po pohřbu, ptát se, co potřebují, co jim může pomoci. **Nevyhýbat se a nést s nimi smutek. Dnes se lidé bojí a stydí dávat najevo smutek.**

(Lékař-křesťan chtěl pro matku léky na pohřeb, aby nedělala skandál, tj. že bude brečet po 50 letech manželství...; mnoho lidí vodilo do psychiatrické ambulance své rodiče, že „už je to měsíc od smrti a ona brečí, dejte jí na to něco“.)

Bojíme se dovést děti k umírajícím a na pohřeb, abychom je nezranili, a upíráme jim tak vrůst do koloběhu života a smrti. Podvolujeme se duchu světa místo duchu víry. Odmítáme nést a spolunést smutek po zemřelém. Svět v bláznivé pyše diktuje, jak krátce má smutek trvat. Odmítáme respektovat antropologická fakta, že všechny kultury měly vždy delší truchlení – obvykle ve 2–3 etapách. Ale Trauerarbeit = práce na smutku za blízkým je jedna z nejdůležitějších prací v životě. Pomoci jakkoliv v ní je opravdu MS.

- » *Jaký je můj vztah ke smrti, k umírání? Neprolíná se do vztahu k umírajícím, zemřelým, pozůstalým?*
- » *Nenakazili jsme se v tomto ohledu duchem světa?*
- » *Nabízíme pomoc pozůstalým a necháváme je truchlit? Nebráníme jim svými požadavky na to, jak se mají chovat a jak se s tím mají vyrovnat, ve skutečném truchlení?*
- » *K pohřbu patří vzpomínat, děkovat a odpouštět. Děláme to?*
- » *Vzpomeneme si na výročí a dáme pozůstalým vědět, že jsme si vzpomněli?*
- » *Jak slavíme výročí smrti blízkých a jak tomu učíme děti?*

+ VII. bonus: dát věno nevěstě – základní potřeba: pokračování života, společenství muže a ženy

Manželství stanovené už na počátku je prostředek plnosti života pro muže a ženu a prostředek pokračování života. Pomoc manželství je proto MS, pomoc k plnosti života, k splnění úmyslu Tvůrce. Dříve bez věna nebylo manželství často vůbec možné. Vzpomeňme na sv. Mikuláše a jeho milosrdný skutek, dání věna dcerám chudého muže. Pomoc k manželství je samozřejmě nejen v pomoci finanční a materiální a službou pro svatbu a novomanžele, ale také třeba pomoc v přípravě k manželství dobrovolnou službou snoubencům a mladým. A co třeba naučit vařit? Pomoci radou v domácnosti bez posměšku, s taktem? Dobrá rada kamarádovi, kamarádce...

Možná exoticky bude pro nás znít židovská micvot = náboženský příkaz radovat se na svatbě a chválit nevěstu. Zejména rabín ji má s chválou obtančit. Radovat se s radujícími, objevovat krásu, učinit nevěstu v její velký den šťastnou, to je příkaz lásky a MS.

- » *Jak prožíváme svatby blízkých a kamarádů? Jak pomáháme?*
- » *Máme možnost pomoci mladým manželům s přerodem do nového života?*
- » *Respektujeme jejich svěbytnost, důstojnost a nabízíme pomoc a radu s taktem a spíš vyžádanou? „Kdybys potřeboval, potřebovala... rád poradím, jak sám prostě vím.“*
- » *Raduji se s radujícími?*

Skutky duchovního milosrdenství odpovídají na základní potřebu plnosti života.

I. učit neznalé, nevědomé

Myslím, že poměrně dost rodin koná tento skutek zprostředkovaně, sponzorují vzdělání dítěte v Africe, Indii či jinde. Jak je to důležité pro plný rozvoj člověka. Vzdělání přímo mění člověka. Mozek analfabeta a toho, kdo se naučí číst až v dospělosti, už není stejný jako mozek toho, kdo se naučil číst a psát v dětství. A další vzdělání tím spíš mění možnosti člověka. Pomoci ke vzdělání nebo dokonce ke vzdělání k víře – to je veliká věc ovlivňující celý život člověka.

Můžeme pomáhat i u nás, třeba formou dobrovolnického doučování. Nebo dát novému kolegovi bez povyšování své know-how. Duch světa bude na svých zkušenostech, znalostech sedět a říkat si, že je to spravedlivé, však jsem si je zaplatil (penězi, dřinou), tak co... To ale není duch Kristův, duch MS. Platí to snad ještě více pro duchovní oblast. „Co máš, co bys nebyl dostal? A když jsi dostal, proč se povyšuješ?“ – parafrázuji: „a když jsi dostal, proč nedáváš dál?“

- » *Jak se dělím o své znalosti? Jak předávám zkušenosti?*
- » *Jak předávám znalosti mladším, dětem, snaše atd.?*
- » *Sdílím i své duchovní znalosti? Sdílím je bez povýšení, vždyť jsem je dostal?*

II. radit váhajícím

Bývalo dát dobrou radu váhajícím. A o dobrou radu jde, ne o každou radu. Je třeba radit rozvážně, radu nabízet, ale nevnucovat, někdy čekat na prosbu o radu (velmi často u manželství dětí, pokud nejde o velké ohrožení). Radit máme s taktem, bez povyšování, ne jako ten, kdo snědl veškerou moudrost světa. Někdy je dobré ukázat, že jsme sami došli k poznání přes chyby a bolest. **Dobře radit i dobře přijímat radu vyžaduje určitou dávku pokory.**

- » *Jak radím? Modlím se před udělením závažné rady?*
- » *Nejsem v očích druhých radílek a – nemají snad pravdu?*
- » *Nebo naopak z pohodlnosti se vyhýbám tomu druhému poradit?*
- » *Nesedím na svých znalostech, zkušenostech?*

III. těšit sklíčené

Na světě je moře smutku a bolesti. Pořád platí „**v tomto slzavém údolí**“, ale my křesťané se nechováme jako ti, kdo nemají naděje. Sem patří samozřejmě naslouchat sklíčeným, povzbuzovat, ale také nedávat plané naděje, nebýt jako Jobovi přátelé, nechat naříkat, někdy i nechat vyslovit svůj hněv a obvinění Boha. Je čas jen naslouchat, je čas povzbudit, je čas mlčet, je čas těšit slovem, je čas se modlit s nimi, vždy je čas na modlitbu za ně. Někdy je čas i na pevnější slovo, ale opatrně. Modlitba k Duchu Svatému, takt a zkušenost nám napoví. Tento skutek MS vyžaduje trpělivost, odvalu nechat si otevřít i vlastní bolest či ránu při pomoci druhému.

Znamého židovského spisovatele a filosofa Martina Bubera navštívil kdysi student se svými bolestmi. Ten ho vyslechl a – student do druhého dne spáchal sebevraždu. Buber se trápil, meditoval, věděl, že tomu mnohdy nelze zabránit, ale naučilo ho to opravdu naslouchat a proměnilo jeho život.

V naší společnosti, kde je rozšířena **kultura stížností, sebelítosti**, je důležitým projevem MS a evangelizací být jiný, šířit kulturu naděje a lásky, tvořit pozitivní ostrůvky.

- » *Obtěžují mne smutní, sklíčení? Jak „těším“?*
- » *Modlím se před setkáním se sklíčeným o správná slova a přístup?*
- » *Neuzavírá se moje rodina před sklíčenými a nudnými?*
- » *Nepřispíváme ke kultuře stížností a sebelítosti, nebo se snažíme být pozitivním Božím ostrůvkem?*
- » *Co se od nás v tomto ohledu naučí naše děti?*

IV. napomínat hříšníky

Někdo páchá tento skutek moc rád, ale ve skutečnosti jej nenaplnuje. **Bratrské napomenutí nebo napomenutí představeného** (rodiče, učitele, nadřízeného atd.) **musí být neseno v první řadě láskou a MS** a účelem být náprava, kde to jde. Nejsem soudce světa.

Chci správně napomínat?

- Pak se ptám, zda je to Boží vůle nyní a pro mne.

- Zda je to má povinnost (rodič...), anebo zda je to k dobru, má to smysl.
 - Vyjádřím v modlitbě ochotu podle toho napomenout nebo zdržet se napomenutí. Ve skutku MS nejde o to, abych „mu to ukázal“ (přece to musím říci, i když vím, že to k ničemu není nebo to jen zhorší situaci), nejde o pohoršování se či o to, jak já jsem dobrý a horlivý. Ne! Kéž by mne samého ten hřích bolel! Kéž by mne bolelo i to, co si sám hříšník svým hříchem zapříčiňuje.
 - Musím mít základní ochotu nést kříž s Kristem za hříšníka, přijmout i určité pokání za něj (v rodinách alkoholiků půst od alkoholu vyjadřuje skutečnou solidaritu lásky). Vždyť my křesťané jsme všichni údy (buňky ☺) Kristova Těla, a tak neseme vše spolu.
 - Napomenutí nemá být nikdy jen negativní nebo vzbuzovat jen strach, má být i pozitivní, povzbudit, vyjádřit důvěru, naději.
 - A někdy je třeba nabídnout i konkrétní pomoc, aby se mohl z hříchu dostat.
- » *Jak napomínám já? Kdy nejčastěji a co?*
 - » *Kdy jsem někoho upozornil na velký hřích a jak?*
 - » *Jak sám přijímám napomenutí?*
 - » *Přijal jsem někdy část pokání za hříšníka? Jsem k tomu ochoten?*
 - » *Jak napomínáte děti v rodině?*
 - » *Čemu se učí děti v rodině od nás vzhledem k hovoru o hříchu, k napomínání?*
 - » *Vidí naši bolest nad hříchem blízkých, naši snahu nést za ně pokání?*

V. odpouštět urážky

Odpouštění je tak velké téma, že ho tady vynechám. V roce MS se jistě k němu budeme stále znovu a znovu vracet. Jen upozorním, že „urážlivost“ je jedna z dcer plodné matky Pýchy spolu třeba s ješitností, marnivostí, chlubitostí, přecitlivělostí (ne nervového původu, ale když je člověk přecitlivělý na sebe a na druhé spíš necitlivý), nedůtklivostí, přehnanou hrdostí, točným se kol svého Já atd. Máme-li velké pyšné Já s mnoha výběžky, snadno je lze „urazit“; když je pokorou zmenšeno a jaksi zaobleno, je to už těžší. Mnoho urážek je z pohledu na lavičce, na níž usedneme před smrtí, prostě blbost, zanedbatelná věc, a co teprve z hlediska věčnosti...?

- » *Jak moc jsem urážlivý, urážlivá?*
- » *Pěstuji v sobě urážku, sebelítost, nebo se snažím odpustit?*
- » *Nepletu si emoce a odpouštění?*

VI. trpělivě snášet kříž – zvláště protivné lidi

Trpělivost je velká ctnost, která chybí víceméně všem – aspoň v nějaké oblasti. **Netrpělivost je vlastně nejmenší odrůda hněvu**, tj. emoce, která nás popadne, když něco kříží naši vůli, naše představy – ať je to počasí, člověk nebo náš vlastní nedostatek. Velmi často nás k netrpělivosti

„provokují“ nedostatky druhých lidí, jejich povaha, zlozvyky či prostě zvyky. „Zase a zase to dělá a už jsem mu to říkala tisíckrát.“ Někdo má i zvláštní dar být protivným a jakýmsi lakmu-
sovým papírkem trpělivosti druhých. Mnohý člověk, který je protivný, je zároveň sám v sobě
nešťastný nebo nemocný. (Sv. Alfons Maria Liguori na stáří trpěl úzkostmi a skrupulemi, a jak
sám přiznával v korespondenci, byl obtížným pro bratra, který o něho pečoval. A přestože se
snažil, nemohl si pomoci. Světec!) Trpělivé snášení druhých je aktivním projevem MS i cviče-
ním ve vlastní trpělivosti, ctnosti soucitu s protivnými apod.

**Snášíme druhé, protože a) Bůh snáší nás a až na věčnosti uvidíme, jak moc jsme byli
proti-vní = proti tomu, jací jsme měli být podle Boží vůle, a za b) i druzí nás snášejí nebo chce-
me, aby nás snášeli.**

V některých rádech se při slibech na otázku: „**Co žádáš, bratře?**“ odpovídá: „**Milosrden-
ství Boží a vaše.**“ Vždy bychom si měli uvědomovat, že **ani netušíme, jak moc nás musejí
snášet druzí** a poměřovat by mohl jen Bůh – a ten to nedělá. Většinou ten, kdo si myslí, jaký je
on chudák, že musí snášet ty protivné kolem sebe a sám je v pořádku, bývá nejtěžším členem
v kolektivu, rodině, komunitě a zvláště ve stáří s ním lze jen těžko vyjít.

Trpělivě máme snášet ovšem i jiné kříže, třeba nemoci.

- » *Jak snáším obtížné, protivné lidi? Jak moc jim to dávám najevo?*
- » *Co si myslím sám o sobě? Patřím nebo nepatřím někdy a pro někoho mezi protivné, obtížné,
jsem pro někoho křížem?*
- » *Chci i v manželství „milosrdenství Boží a tvoje“? – Zkuste si to vzájemně vyslovit.*
- » *Jak snáším rodiče a rodiče manžela/ky? Jak chci, aby mne jednou snášely moje děti a jejich
manželé, vnuci? Jaký dávám příklad dětem?*

VII. modlit se za živé i zemřelé

**Tento projev milosrdenství je vždy v našich možnostech, i když jsme slabí, nemocní,
staří, nemůžeme mnoho jiných věcí nebo jsme k tomu ještě nuceně osamělí. Vždy mohu zahr-
novat MS modlitby své blízké, vzdálenější i vzdálené potřebné. Nemáme zde zapomínat na kříž
MS. Modlit se za blízké, za bližní – kolegy, sousedy, známé, farnost a za druhé rameno – svět,
potřebné, chudé atd. Modlitba je veliká věc, není to „jen“ modlitba. Neplatí, že „já už se mohu
jenom' modlit“, ale platí – „jaké je to privilegium, že se MOHU modlit!“ Modlitba je zbraň
k proměně člověka i světa. Práce, modlitba a obět'. I když už se mi vše plete nemocí, stářím
nebo jen velkou únavou, **mohu se modlit, jak lze, a obětovat především své námahy, boles-
ti a utrpení. Přijmout je odevzdaně a obětovat za... jak velké MS. A třeba někoho milost
Boží, vyprošená modlitbou jiného, pohne k aktivnímu skutku MS (někdy i nás samotné nebo
blízké).****

Chcete, aby svět zůstal, jak je?

Chcete, aby se utrpení nezměnilo?

Pak se nemodlete, ale místo toho diskutujte. (Nic ovšem proti potřebné diskusi a dialogu.)

Modlitba za zemřelé je pak podle tradice církve účinným projevem milosrdné lásky, pomáhající bratřím a sestrám očišťujícím se v očišťovně. Není to pověra, ale učení církve a konkrétní projev lásky, jakýsi duchovní balíček lásky, poslaný jim za hranice tohoto viditelného světa. **Láska a MS nemá a nezná hranice.**

- » *Co moje modlitba? Co naše společná modlitba v manželství? Jak je v ní přítomno MS?*
- » *Vidí děti, že si vážíme modlitby a věříme v její velikou sílu a účinnost?*
- » *Modlíme se za bolesti světa (v nichž trpí lidé), nebo o tom jen diskutujeme?*
- » *Vím, že dle apoštola Pavla se všude mají konat především přímluvy za vládu (a to byla pohanská, pronásledující, ne křesťanská)? Modlím se za politiky, vládu, mocné světa, vyprošuji jim potřebné milosti? Vím, že je to akt povinnosti, spoluodpovědnosti křesťana i MS! vůči politikům, vystaveným více pokušení? (doporučení: stejný čas jako jeho kritice či dokonce nadávání věnujme modlitbě za prezidenta, biskupa, šéfa atd. ☺)*

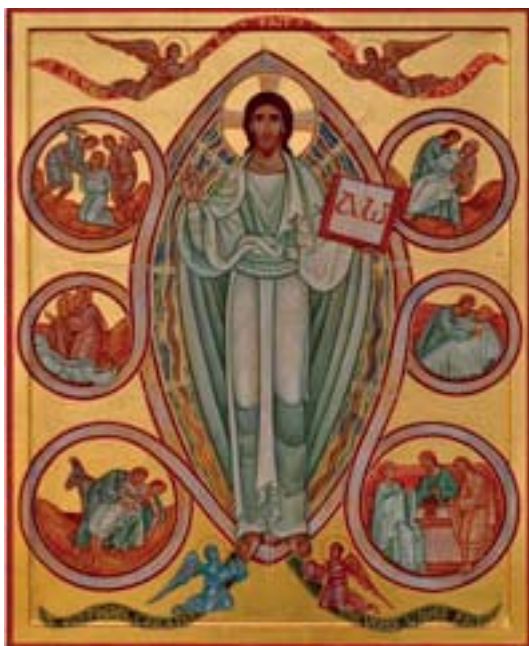
V duchovním životě je mnoho spiritualit, cest a stezek. Na žádné z nich ale nemůže chybět **Láska, Milosrdenství a Pravda.**

Cestou MS lze jít vždy a za všech okolností. (Nemohu ke svátostem pro nový sňatek? Nemohu se vybabrat z návykového hříchu atd.? **MS mohu přesto projevovat, a tak se setkávat s Kristem!**)

Na této cestě lze stále růst a proměňovat se směrem ke konečné podobě s Vtěleným Milosrdenstvím Božím – s Kristem.

Dobrou cestu přeji v modlitbě!

Ikona Milosrdenství z komunity Taizé²³

Popis

Hlavní osobou, která je zobrazena na ikoně, je Kristus stojící ve středu. Má protáhlou postavu a je oděn do bílého oděvu se zelenavým nádechem. Nejdůležitější částí postavy je jeho laskavá a vlídná tvář. Pravou ruku zvedá v gestu požehnání, v levé ruce drží otevřenou knihu evangelií, ve které jsou napsána řecká písmena alfa a omega.

Postava je obklopena dlouhou svatozáří, kterou tvoří tmavě modré a červené pruhy s bílými a zlatými linkami, které dávají ploše mandorly zdání zvládnutého pohybu. Silný bílý pruh tvoří vnější okraj svatozáře. Tento pruh nekopíruje pouze vnější okraj, ale je zatočen vně, kde tvoří šest kruhů, které

jsou pravidelně rozmístěny po okrajích svatozáře. V těchto kruzích je šest výjevů z podobenství o milosrdném Samaritánovi.

Tyto obrazy shora dolů a zleva doprava, které se nacházejí po obou stranách postavy Krista, tedy odkazují na evangelijní text. První obraz ukazuje lupiče napadající svou oběť. Na druhém obraze vidíme okradeného ležet na zemi. Kněz a levita procházejí ponořeni do modliteb, ale nechávají zraněného bez povšimnutí. Poté dorazí milosrdný Samaritán s oslem. Sehne se a zraněného muže zvedne. Ošetří mu rány. Další výjev je z hostince, kde je zraněný uložen v posteli a Samaritán se o něj stará. Poslední obraz představuje zraněného, Samaritána a hostinského, kteří sedí u stolu při společném jídle.

Nad a pod svatozáří s Kristem uprostřed jsou vyobrazeni čtyři andělé chválící Boha. Tři jsou oděni v červeném, poslední modrozeleně. Na samém horním okraji ikony za anděly je třepotající se červená stuha, dole za anděly je stuha zelená. Na stuhách je nápis (ve francouzštině) „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

Výklad

Kristus oděný v bílém je nebeský Kristus, proměněný, v podobě, v jaké přijde na konci časů. Svou přítomností nám žehná a vypráví nám příběh o milosrdném Samaritánovi. Svatozář symbolizuje tajemství Boha, který přesahuje naše chápání. Ale Kristus k nám přichází oblečen v bílém jako novorozené dítě a zjevuje nám Boha.

23 Více viz na http://www.taize.fr/cs_article19196.html

V obrazech, které znázorňují podobenství, je oběť lupičů oděna také v bílém: Kristus je přítomen ve zraněné osobě, která potřebuje naši pomoc. Na několika z těchto výjevů připomíná pozice, ve které je zobrazen zraněný, chvíle Kristova utrpení (bičování, snímání z kříže). Milosrdný Samaritán je oděn v zelené, v barvě, která symbolizuje přítomnost Ducha Svatého. Není lehké jít na pomoc těm, kdo to potřebují, ale když se odhodláme, Duch Svatý přichází a pracuje skrze nás.

Na prvním obraze vidíme tři postavy: dva lupiče a jejich oběť. Je to obraz přeměněné trojice. Podobenství odkazuje na vraždu Ábela Kainem ze začátku Písma a ukazuje, jak hřích porušuje vzájemný soulad. Lidstvo, přestože je „stvořeno k Božímu obrazu“, se už Bohu nepodobá. Na posledním obraze vidíme opět tři postavy. Sedí kolem stolu, na kterém je kalich – jako je tomu na ikoně Svaté Trojice: trojiční soulad byl obnoven. Zbožnost, která zapomíná na svého bližního, jako to vidíme u kněze a levity, kteří zraněného obejdou, je pouhým uctíváním idolů. Láska, láskyplná práce, kterou dělal milosrdný Samaritán, obnovuje lidstvo k Boží podobě.